

Приложение 3

Прогнозиране на търсенето и анализ на тенденциите за различните видове подземни богатства на съответните пазари. Анализ на потреблението на различните видове подземни богатства, в т.ч. на свързаните индустрии – електротехническа, строителство, металургия, химия и др.

Съдържание

I. Търсене на подземни богатства	4
I.1. Методи за прогнозиране на търсенето на подземни богатства	4
I.2. Предлагане на подземни богатства	6
I.3. Пазарно равновесие	7
II. Прогнозиране на търсенето и анализ на тенденциите за различните видове подземни богатства на съответните пазари и анализ на потреблението им	7
II.1. Прогнозиране на търсенето и анализ на потреблението на метални подземни богатства	7
II.1.1. Медни руди	7
II.1.2. Златосъдържащи руди и златосъдържащи разсипи	10
II.1.3. Волфрамови руди	10
II.1.4. Сребросъдържащи руди	11
II.1.5. Оловно-цинкови руди	12
II.1.6. Железни руди	14
II.1.7. Манганови руди	15
II.1.8. Основни изводи и препоръки по група Метални подземни богатства	15
II.2. Прогнозиране на търсенето и анализ на потреблението на неметални ПИ - индустриални минерали	16
II.2.1. Каменна сол (солна маса)	20
II.2.2. Минерални продукти, неупоменати, нито включени другаде	21
II.2.3. Кварц, кварцити, дори дялани или само нарязани с трион или по друг начин, на блокове или на плочи с квадратна или правоъгълна форма	23
II.2.4. Каолин и други каолинови глини, дори калцинирани	25
II.2.5. Бентонит	26
II.2.6. Огнеупорни глини	27
II.2.7. Естествен бариев сулфат (барит); естествен бариев карбонат (витерит), дори калциниран, с изключение на бариевия оксид от № 2816	28
II.2.8. Природен гипс; анхидрит; гипсови свързващи вещества, дори оцветени или съдържащи малки количества ускорители или забавители	29
II.2.9. Варовиков флюс; варовици за производство на вар или цимент	30
II.2.10. Азбест	32
II.2.11. Фелдшпат; левцит; нефелин и нефелин сиенит; флуорит (флусшпат)	33
II.2.12. Вермикулит, перлит и хлорити, неекспандирани	34
II.2.13. Обобщени изводи па група Индустриални минерали	35
II.3. Прогнозиране на търсенето и анализ на потреблението на нефт и газ	37
II.3.1. Нефт	37
II.3.2. Природен газ	39
II.3.3. Кондензат	42
II.3.4. Основни изводи и препоръки по група Нефт и газ	43
II.4. Прогнозиране на търсенето и анализ на потреблението на твърди горива	44
II.4.1. Черни въглища	44
II.4.2. Кафяви въглища	45
II.4.3. Лигнитни въглища	46

II.4.4. Антрацитни въглища	48
II.4.5. Основни изводи и препоръки по група Твърди горива	49
II.5. Прогнозиране на търсенето и анализ на потреблението на строителни материали	49
II.5.1. Глини за тухли, керемиди, фаянсови и керамични изделия	50
II.5.2. Чакъл, трошени камъни и пясъци за пътното строителство	52
II. 5.3. Мергели, пясъци и варопясъци за тухли и керемиди, мрамори, варовици и шисти за мозайка, брегозащитни съоръжения и пътно строителство	53
II. 5.4. Варовици, мергели, глини, кварцови пясъци за цимент, пясъци и чакъли за пълнители за бетон	54
II.5.5. Производство на строителни материали за периода 2000 – 2010 г.	55
II.5.6. Обобщени изводи към група Строителни материали	58
II.5.7. Приложения към група Строителни материали	58
II.6. Прогнозиране на търсенето и анализ на потреблението на скално-облицовъчни материали	66
II.6.1. Мрамор, травертин, мушелкалк и други варовици, използвани за направа на паметници или в строителството, с привидна плътност, равна или по-голяма от 2,5 и алабастър, дори грубо дялани или само нарязани с трион или по друг начин, на блокове или на плочи с квадратна или правоъгълна форма	66
II.6.2. Гранит, порфир, базалт, пясъчник и други камъни, използвани за направа на паметници или в строителството, дори грубо дялани или само нарязани с трион или по друг начин, на блокове или на плочи с квадратна или правоъгълна форма	68
II.6.3. Обобщени изводи към група Скалнооблицовъчни материали	69
III. SWOT анализ на търсенето и предлагането на различните видове подземни богатства	71

I. Търсене на подземни богатства

Световната, общностните и националните икономически системи решават противоречието между ограничените и невъзстановими минерални ресурси и неограничените потребности. Търсенето и предлагането са двете основни променливи на различните пазари на минерални суровини и техните продукти, чиито изменения са определящи за пазарното равновесие (равновесна цена и търгуван обем), за стагнацията или подема на икономическите системи.

В икономическата теория и практика търсенето е първия и определящ пазарен фактор като винаги се има в предвид платежоспособното търсене. То произлиза от неограничеността на потребностите и ограничеността на предлаганите стоки, услуги и активи. Платежоспособното търсене представлява комбинация от желанието за покупка и разполагаеми парични средства.

Законът за търсенето гласи, че колкото е по-ниска цената на даден продукт, стока, услуга или актив, толкова по-голямо ще е търсенето за единица време. И обратното, колкото цената е по-висока, толкова по-малко ще бъде търсенето. От тук се извежда обратната връзка между движението на цената и количествените параметри на индивидуалното или съвкупното (пазарното) търсене.

Пазарното търсене от своя страна изразява съвкупността от индивидуалните търсения, а кривата на пазарното търсене агрегира кривите на индивидуалните търсения на актива.

Зависимостта между цената и обема (количествените параметри на търсенето) се нарича еластичност на търсенето. Колкото по-голяма е зависимостта между изменението на цената и обема на търсенето, толкова еластичността намалява.

Върху индивидуалното и съвкупното търсене влияние оказват следните три основни групи фактори:

- увеличаването на доходите на потребителите води до повишаване на търсенето на нормалните стоки;
- наличието на стоки заместители (сурогати), където промяната на цената на една стока води до промяна в търсенето на друга, при която цената е останала непроменена;
- наличието на взаимосвързани стоки, при които се наблюдава обратна зависимост, а именно, че рязкото нарастване на цената на една стока води до спад в търсенето на друга стока, свързана с нея.

I.1. Методи за прогнозиране на търсенето на подземни богатства

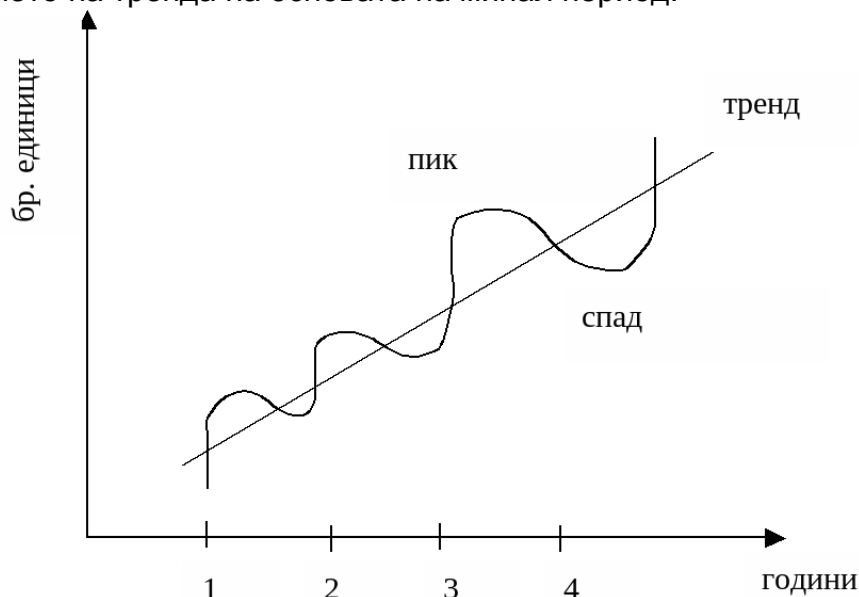
Методите за прогнозиране на търсенето на подземни богатства се разделят на две основни групи, а именно: на количествени и на качествени.

Качествените методи за прогнозиране на търсенето се използват в по-голямата си част за дългосрочни прогнози. Такива методи са:

- 1) Метод „Делфи“.
- 2) Морфологичен анализ;
- 3) Жури от експерти;
- 4) Маркетингови проучвания.

Количествените методи за проучване на търсенето се прилагат при изготвяне на краткосрочни и средно срочни прогнози. Те биват следните видове:

Анализ на времевите редове – при него се определя трендът от миналото и се експонира в бъдещето. На фиг. 1.1. е представено определянето на тренда на основата на минал период.

Фиг. 1.1. Определяне на трендът на търсенето на основата на набраната историческа информация

При количественото прогнозиране на търсенето се използват следните методи:

а) Наивен метод – при него прогнозата е равна на търсенето през последния период, за който имаме данни. Този метод е оправдан само при изключително рядко изменение на външната среда.

б) Пълзяща средна, която бива следните два вида:

- обикновена пълзяща средна – при нея прогнозата за следващия период се определя като средноаритметична величина от предходните периоди по израза:

$$D_{t+1} = \frac{D_t + D_{t-1} + D_{t-2} + D_{t-3}}{4}, t$$

(1.1)

- Претеглена средна – при нея прогнозата за следващия период се определя като претеглена средна като се дава по-висока оценка на някои периоди, обикновено по-близките периоди получават по-висока, а по-далечните – по-ниска. Определя се по израза:

$$D_{t+1} = \frac{4.D_t + 3.D_{t-1} + 2.D_{t-2} + D_{t-3}}{10}, t$$

(1.2)

Експоненциално изглаждане. Моделът на експоненциално изглаждане е разработен от авторите Р. Браун, К. Холт и П. Уинтър. Този метод дава

надеждни резултати при работа с динамични редове без предистория. Тук търсенето се определя по израза:

$$D_{t+1} = D_t + \alpha \cdot (D_t - F_t), t, \quad (1.3)$$

където: D_{t+1} е прогнозата за търсенето, t ;

D_t - прогнозата за търсенето през последния исторически период, t ;

F_t - фактическото търсене през последния исторически период, t ;

α - параметър на изглаждането, $0 < \alpha < 1$.

Поради спецификата и сложността на прогнозирането на търсенето и на предлагането на подземни богатства в Р. България се налага използване метода Анализ на времевите редове чрез определяне на линейния тренд на потреблението от набраната историческа информация и неговата екстраполация в бъдещето.

При прогнозиране на търсенето (потреблението) на активи може да се използва и екстраполация на тренда на връзката между брутния вътрешен продукт (съвкупното производство) и потреблението. Аналогично също така може да се екстраполира и взаимовръзката между покупателната способност на населението (брутния вътрешен продукт на един жител) и потреблението за даден исторически период.

Балансовия метод от друга страна обвързва търсенето и предлагането с равенство в условия на равновесен на пазара.

1.2. Предлагане на подземни богатства

Предлагането е втората основна пазарна променлива. Промяната в търсенето предизвиква силно въздействие върху предлагането. Колкото търсенето е по-голямо, толкова повече се засилват стимулите за увеличаване на производството, но предлагането (производството) не е само пасивен резултат от търсенето. Предлагането освен от търсенето е и функция от следните фактори: ценови промени; промяна в качеството; създаване на нови потребителски стоки, т.е. изменения в продуктите технологии; изменения в производствените технологии; промени в индивидуалните доходи на фирмите и на домакинствата; политически, икономически, пазарни, финансови, социални, природни и екологически сътресения и други.

Поради спецификата и сложността на прогнозирането на предлагането на подземни богатства в Р. България отново се налага използване метода Анализ на времевите редове чрез определяне на тренда на предлагането на основата на набраната историческа информация и неговата екстраполация в бъдещето. При определянето на предлагането се основаваме на допускането, че съществува равенство между предлагането и потреблението на подземни богатства през отделните периоди се използва следния израз:

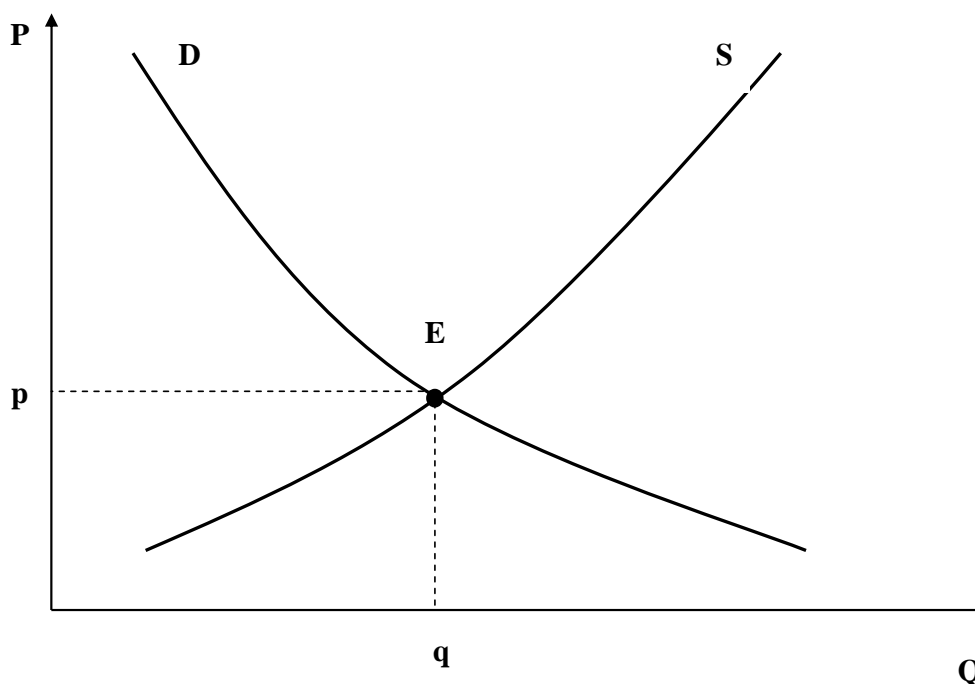
$$S_t = D_t \cdot t,$$

(1.4)

където: S_t и D_t са съответно: предлагането и търсенето (потреблението) за период t .

I.3. Пазарно равновесие

Състоянието на пазара се определя от съотношението между търсенето и предлагането. В условия на пазарно равновесие няма тенденции на промяна на ценовото равнище и на търгуваните обеми. Връзката между обема на търгувания актив и неговата цена се опосредства чрез кривите на търсенето и на предлагането. В пресечната им точка се формира търгувания обем и пазарната цена на актива, което е представено на фиг. I.2.

Фиг. I.2. Пазарно равновесие

За пазарното равновесие може да се говори при статично равновесие между търсенето и предлагането. Но в резултат на това, че индивидуалните и съвкупните потребности в съвременния свят непрекъснато нарастват, то задоволяването на тези увеличени потребности изисква постоянно нарушаване и възстановяване на пазарното равновесие.

II. Прогнозиране на търсенето и анализ на тенденциите за различните видове подземни богатства на съответните пазари и анализ на потреблението им

Анализът е изготвен на база данни до 2010г. с прогнози до 2020г., за срок значително по-кратък от срока на действие на стратегията, тъй като самата стратегия предвижда осъвременяване и разработване на двугодишни доклади за наблюдение, включващи анализ на изпълнението на заложените цели и приоритети, предложения за промени в действащите механизми и законодателна среда с оглед коригиране на негативни тенденции при изпълнението на стратегията

II.1. Прогнозиране на търсенето и анализ на потреблението на метални подземни богатства.

II.1.1. Медни руди

В България има медни находища в Етрополе, Панагюрско, Бургаско и Врачанско.

Медните руди са с голямо значение за развитието на българската цветна металургия. Те имат ниско метално съдържание (около 0,5% до 2%). Основните им находища се намират в Стара планина - "Елаците", до Етрополе, мина "Плакалница" (Врачанско) и в Чипровци; в Средногорието - "Медет", "Асарел", мина "Радка", находище "Цар Асен". По-малки количества медна руда са добивани в Бургаско — Росен, Върли бряг, Меден рид, Малко Търново.

Основната част от медната руда и концентрат са в радиус от около 30 км покрай Пирдоп. В този район се добиват годишно повече от 27 млн. тона руда. Понастоящем медни руди се добиват от 3 компании – по открит способ се добиват в „Асарел-Медег” и „Елаците-мед”, по подземен способ – в „Челопеч майнинг”.

Минно-обогатителен комплекс „Асарел-Медет” АД е минна компания за открит добив и обогатяване на медни руди, осигуряваща средногодишно над 50% от националното производство на жизненоважния за човешкото развитие метал мед. Добивът на руда започва през 1964 г.

Рудник „Елаците” е един от най-големите открити рудници в България и най-големият местен производител на медно - златен концентрат. Добивът на руда започва през 1983 г, мината е планирана за експлоатация до 2021 г.

До 1991 г. в Челопеч се добиват около 150 000 т медно-пиритен концентрат с високо съдържание на злато, сребро и други елементи, но поради високото съдържание на арсен и ниското метално съдържание (3-4%) добивът на руда и производството на концентрат временно са спрени. По-късно предприятието е продадено на чужди компании и добивът на руда и производството на меден концентрат са възобновени. „Челопеч Майнинг” ЕАД е дъщерно дружество на „Дънди Прешъс Металс Инк.”. Дейността на дружеството е добив и преработка на медно-златни руди от находище Челопеч и производство на медно-златен концентрат. На 30 септември 2003 г. „Дънди Прешъс Метълс Инк.” успешно приключва сделката за българските активи на тогавашния собственик. В периода 2004 – 2009 г. стойността на инвестираните средства надхвърля 300 млн. лева. планираните инвестиции за следващите 2 години са над 170 млн. лв. и са основно за разширяване капацитета на рудника и обогатителната фабрика до 2 млн. т годишно.

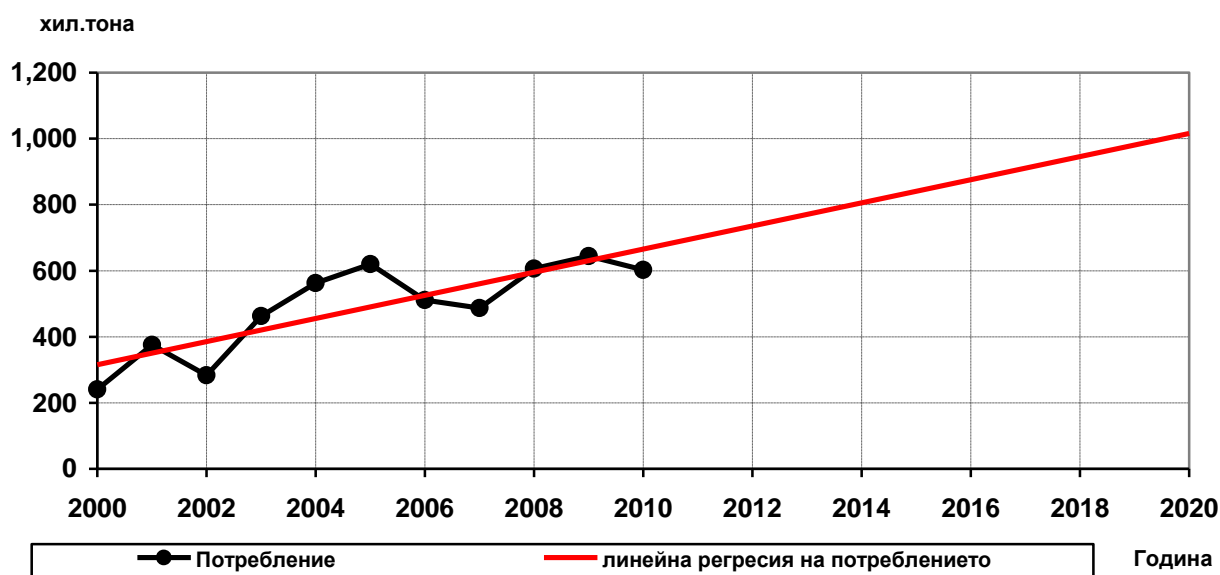
Най-големият преработвателен завод за мед в България е „Аурубис България” АД в Пирдоп.

В България са били изградени флотационни фабрики за преработка на медни руди в Елисейна, Челопеч, Медет, Елаците, Асарел, Елшица и Росен. На табл. № II.1 е представено производството, вноса, износа, потреблението средногодишните цени на медни руди.

Таблица № II.1

№	Продукт	Мярка	Година										
			2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
1	Производство на медни руди	хил. t	26721,5	24878,1	26029,9	24552,3	23878,9	24806,6	29572,3	29764,0	27826,3	27152,2	27405,1
2	Производство на метал	хил.t	93,2	97,1	84,4	80,24	79,6	112,5	123,6	116,2	107,2	110,7	113,5
3	Внос на метал	хил.t	244,8	374,4	281,7	454,9	561,6	632,3	581,1	539,3	604,8	650,5	575,2
4	Износ на метал	хил.t	97,6	96,1	83,0	72,9	78,6	124,5	193,4	168,1	106,1	117,3	86,2
5	Потребление на метал 5=2+3-4	хил.t	240,4	375,5	283,1	462,3	562,6	620,3	511,2	487,4	605,9	643,9	602,5
6	Средна ценана руди и концентрати	USD/t	477,33	482,64	443,32	446,15	538,40	656,98	1202,48	1348,76	1103,65	958,99	1372,39
7	Средна цена на метал	USD/t	1814,52	1580,17	1560,28	1779,36	2863,47	3676,50	6731,35	7131,63	6963,48	3699,15	7387,71

От данните на табл. № I.1 през годините се наблюдава ръст на производството на медни руди и на чиста мед, вътрешното потребление рязко нараства. За съжаление това е в резултат на увеличаване на вноса на рафинирана мед. Цените на медта на международните пазари, през анализирания период, се характеризират с интензивен ръст, в следствие на нарасналото световно потребление. Следва да се има предвид, че цените на медта, както и на други борсови стоки следват синусоидални повишения и спадове, които крият основния риск за инвеститорите.

Фиг. II.1. Прогноза за развитието на потреблението на мед в България за периода 2011 – 2020 г.

От данните на фиг. II.1 се откроява интензивен ръст на вътрешното потребление на мед на българския пазар.

II.1.2. Златосъдържащи руди и златосъдържащи разсипи

В България са известни представители на три промишлени типа находища на злато, а именно: плутогенни; вулканогенни; хидротермални и разсипни. Според количеството метал в тях те са класифицирани в следните видове: големи (с повече от 50 t); средни (от 50 до 0,5 t) и малки (с по-малко от 0,5 t).

Основния добив на злато в България се реализира от медни и златосъдържащи руди от находища „Челопеч“, „Елаците“ и „Асарел“.

На табл. II.1.2 е представено производството на златосъдържащи руди и златосъдържащи разсипи.

Таблица № II.1.2

№	Продукт	Мярка	Година									
			2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
1	Производство - руда	хил.t	692,1	659,7	568,5	662,4	919,5	955,9	959,0	963,9	1013,6	1146,6
2	Производство - разсипи	m ³	97,1	56,2	24,5	9,5	19,0	70,6	38,8	0,1	0,0	0,0
3	Производство - EMS	kg	1700	2612	2270	2431	3868	3818	3964	4160	4482	
4	Внос	kg										
5	Износ	kg										
6	Потребление 6=3+4-5	kg										
7	Средна цена	USD/tr. oz.	271,04	309,73	363,38	409,72	444,74	603,48	695,39	871,96	972,35	1224,53

Забележка: Към настоящия момент не са налични данни за внос и износ на злато, което възпрепятства определянето на вътрешното потребление на метала.

От данните на табл. № II.1.2 се вижда увеличаване на добива на златосъдържащи руди в България. По данни на BGS¹ се отчита нарастване на металното съдържание в добиваните златосъдържащи руди.

II.1.3. Волфрамови руди

Волфрамът намира приложение в електроламповата промишленост. Използва се и за легиране на стомани, за електроди при атомноводородни заварки, за различни детайли, за катоди на генераторни лампи и за защитни плочи против радиоактивни излъчвания.

По данни от Баланса на запасите през анализирания период не се добиват волфрамови руди в България.

На табл. № II.1.3 е представена динамиката на вноса, износа, потреблението на волфрам в България и средногодишните цени, определени на база на вноса на волфрам.

¹ BGS – British Geological Survey

Таблица № II.1.3

№	Продукт	Мярка	Година										
			2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
1	Производство на волфрам	t	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Внос	t	2,536	0,428	5,060	8,770	9,507	117,053	11,099	50,750	9,757	26,511	85,506
3	Износ	t	3,565	17,519	3,060	11,068	5,418	6,848	28,195	32,503	19,401	2,335	80,145
4	Потребление 4=1+2-3	t	-1,029	-17,091	2,000	-2,298	4,089	110,205	-17,096	18,247	-9,644	24,176	5,361
5	Средна цена на вноса	Евро/t	93069,94	145503,16	110190,47	74530,62	67808,22	105161,83	100426,12	18865,42	71264,72	16086,98	80450,57

На таблицата се наблюдава изключително висока динамика на вноса и износа на волфрам и волфрамови изделия. През отделните периоди вътрешното потребление, дори и добива, са отрицателни величини, което показва неприложимостта на използваните данни за целите на настоящото изследване.

Високата цена на волфрама и увеличеното световно потребление го прави изключително атрактивен метал за добив.

II.1.4. Сребросъдържащи руди

В България не се добиват сребърни руди. Среброто често е съпътстващ елемент в оловно-цинковите орудявания. В България сребро се добива от оловно-сребросъдържащи концентрати.

На табл. II.1.4 е представен добив на оловно-сребърни руди.

Данните за добив на сребросъдържащи руди през анализирания период са непредставителни. Добивът, съгласно баланса на запасите есамо за няколко години. Няма данни за внос и износ.

На табл. № II.1.4 са представени добив, внос и износ на метал сребро по BGS.

Таблица № II.1.4

№	Продукт - сребро	Мярка	Година										
			2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
1	Производство - Рb/Ag руди	хил. t	0	0,0	46,8	46,2	34,3	0	0	0	0	0	0
	Производство метал - EMS	kg	54534	56806	60000	60000	60000	55000	65000	55000	55000	55000	
2	Внос - EMS	kg	0	0	0	0	0	0	0	10 521	2 189	871	
3	Износ - EMS	kg	0	0	0	0	0	0	0	49468	36516	58565	
4	Потребление 4=1+2-3	kg	54534	56806	60000	60000	60000	55000	65000	16053	20673	-2694	
5	Средна цена - ЛМБ	USD/oz.	4,9506	4,3702	4,5995	4,8758	6,6711	7,3164	11,5452	13,3836	14,9891	14,6733	2019,28

С наличната информация, която е с висока степен на неопределеност не би могло да се получи реална представа за вътрешното потребление на сребро и да се изготви прогноза за развитие на този показател. През 2009 г. така определеното потребление е с отрицателна стойност, което веднага води до компрометиране на ползваните данни.

II.1.5. Оловно-цинкови руди

Находищата на оловно-цинкова руда (около 150 млн.т.запаси) са съсредоточени в Източни Родопи (70% от запасите) - Лъки, Рудозем, Златоград, Ерма река), Средна гора (18% от запасите), Стара планина (8% от запасите). В Родопската рудна зона са съсредоточени около 46 находища и произходът им е свързан с вулканската дейност през олигоцен. В рудните жили преобладават металите пирит, галенит, сфалерит и др. Съдържанието на метал (олово и цинк е от 3 - 5%). Находищата в Стара планина са комплексни и добива на руда е свързан с прилагането на сложни технологии.

На табл. II.1.5 е представен добива на оловно-цинкови руди, металното съдържание на добитите руди, пречистения метал, внос и износ на металите и техните продукти, потреблението на металите и средногодишните им цени по Лондонска метална борса.

Таблица II.1.5

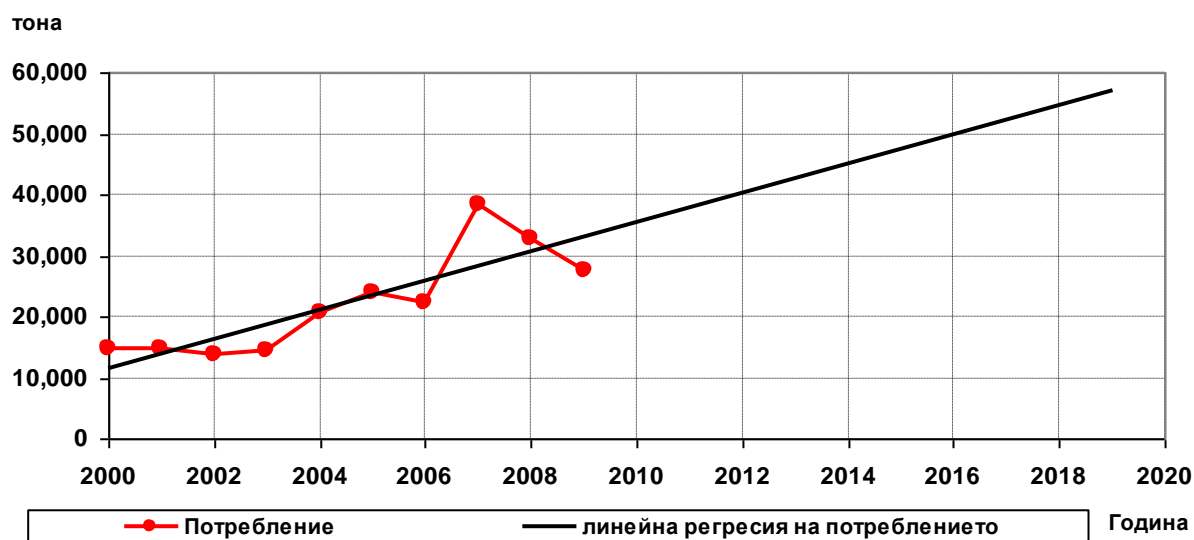
№	Продукт - олово	Мярка	Година										
			2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
1	Производство - Pb/Zn руди	хил. t		661,8	753,3	759,3	738,1	703,3	606,7	670,7	601,7	511,1	573,4
2	Минно производство - EMS	t	13700	18500	19900	19850	19400	24354	19571	17768	14577	12981	
3	Пречистен метал - EMS	t	84100	83000	67500	74000	69000	81000	76000	87000	90900	83100	
4	Внос	t	3 452	706	5 289	2 803	6 510	12 674	12 899	19 522	21 746	23 082	26 205
5	Износ	t	72 955	68 965	58 927	62 355	54 959	69 890	66 496	68 064	79 749	78 616	82 589
6	Потребление 6=3+4-5	t	14 597	14 741	13 862	14 449	20 552	23 783	22 403	38 458	32 898	27 566	
7	Средна цена LME	USD/t	454,17	476,36	452,25	514,21	881,95	974,37	1288,42	2579,12	2093,32	1221,24	2121,49

№	Продукт - цинк	Мярка	Година										
			2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
1	Производство - Pb/Zn руди	хил. t		661,8	753,3	759,3	738,1	703,3	606,7	670,7	601,7	511,1	573,4
2	Минно производство - EMS	t	10100,0	10600,0	12900,0	13000,0	15548,0	20875,0	16108,0	14453,0	12819,0	9339,0	
3	Пречистен метал - WMP	t	84000,0	88000,0	83000,0	86800,0	101500,0	92500,0	85900,0	98100,0	101700,0	92700,0	
4	Внос	t	1165,9	245,8	3306,9	4552,5	5037,1	2691,3	5039,8	4281,1	5955,6	3131,1	3251,6
5	Износ	t	69675,8	74478,6	72782,7	76084,8	90985,7	84883,8	79645,8	91941,0	94849,5	88538,7	84597,0
6	Потребление 6=3+4-5	t	15 490	13 767	13 524	15 268	15 551	10 308	11 294	10 440	12 806	7 292	
7	Средна цена LME	USD/t	1127,70	886,82	778,90	827,97	1048,04	1380,55	3266,18	3249,73	1884,83	1232,97	2147,76

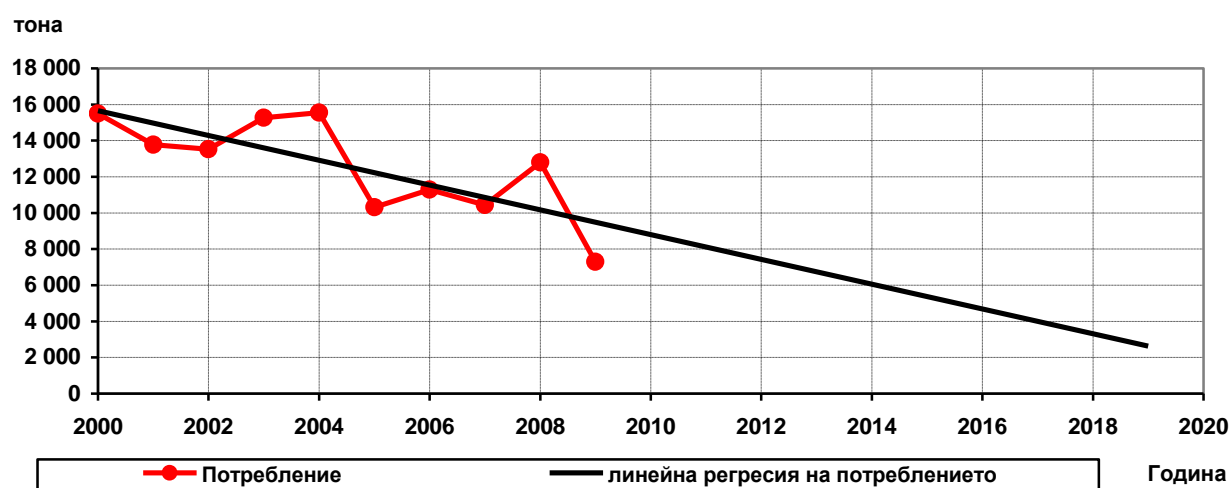
Забележка: Предоставените представителни данни от МИЕТ са относно: производство на оловно-цинкови руди, внос и износ на металите и техните продукти. Останалите данни са от BGS и USGS².

На основата на данните от табл. № II.1.5 са построени фиг. II.1.2 и фиг. II.1.3, представящи развитието на потреблението на металите олово и цинк.

² USGS – United States Geological Survey

Фиг. II.1.2. Прогноза за развитието на вътрешното потребление на олово в България за периода 2011 – 2020 г.

Фиг. II.1.3. Прогноза за развитието на вътрешното потребление на цинк в България за периода 2011 – 2020 г.

От данните на фиг. фиг. II.1.2 и фиг. II.1.3 се очертава намаляване на минния добив на оловосъдържащи руди и нарастваща тенденция на вътрешното потребление на олово, основано на увеличение на вноса и намаляване на износа на метала.

При цинка вътрешното потребление проявява тенденция на спад. Този ефект е вследствие на нарастването на пречистеното производство вследствие на увеличение на износа на метал за страните от ЕС.

II.1.6. Железни руди

През последните години драмата с българската черна металургия приключи. След спирането на рудник „Кремиковци“ през 2004 г. през 2010 г. окончателно спря работа и металургичния комбинат. Това ликвидира вътрешното потребление на железни руди.

На табл. II.1.6 е представен добива, внос и износ на железни руди и тяхното потребление.

Таблица II.1.6

№	Продукт	Мярка	Година										
			2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
1	Производство на железни руди	хил. t	345,8	324,8	373	466,1	82,7	0	0	0	0	0	0
2	Внос на железни руди	хил. t	1 552,6	0	1 304,1	1 979,2	1 928,5	1 488,6	1 755	1 387,6	398,8	18,9	24,6
3	Износ на железни руди	хил. t	29,4	0	0,1	0	0	0	0,1	0	0	19,3	0,0
4	Потребление 4=1+2-3	хил. t	1869,0	324,8	1677,0	2445,3	2011,2	1488,6	1755,0	1387,6	398,8	-0,3	24,6
5	Средна цена	USD/t	28,790	30,030	29,330	31,950	37,900	65,000	77,350	84,700	140,600	114,560	213,560

На фиг. II.1. е представена прогноза развитието на вътрешното потребление на железни руди в България за периода 2011 – 2020 г.

Фиг. II.1. Прогноза за развитието на вътрешното потребление на железни руди в България за периода 2011 – 2020 г.

След ликвидирането на черната металургия в България потреблението на черни метали се задоволява на основата на внос. В близките години не се очаква да се развива добив на железни руди. Страната е силно суровинно зависима от внос на стомана, чугуни и желязо за задоволяване на вътрешното си потребление.

II.1.7. Манганови руди

България е богата на манганови руди (26 млн.т. запаси). Те се характеризират с ниско метално съдържание. Най-известното находище на манганова руда е находище „Оброчище”, Варненско. Друго находище е при село Пожарево, Софийско. В Кремиковското находище запасите на манган са около 15 млн.т.

Таблица II.1.7

№	Продукт - Манганови руди	Мярка	Година										
			2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
1	Производство на манганови руди	t	0	1500	4500	4200	27800,0	38500,0	20500,0	27900,0	39100,0	28300,0	106000,0
2	Внос на руди и концентрати	t	315,1	0	1 124,8	234 400,8	46 768,5	13 630,7	17 366,8	27 602,1	0	20,0	5,0
3	Износ на руди и концентрати	t	21 104	832,1	0,0	6 401,8	42 122,2	53 559,3	25 594,6	19 334,7	17 369,2	29 714,5	163 257,2
4	Потребление 4=1+2-3	t	-20 789,2	667,9	5 624,8	232 199,0	32 446,3	-1 428,6	12 272,2	36 167,4	21 730,8	-1 394,5	-57 252,2
5	Средна цена на вноса	Евро/t	477,33	482,64	477,33	446,15	538,40	656,98	1202,48	1348,76	1103,65	1103,65	1372,39

През годините се откроява нарастваща тенденция на добива на манганови руди и техните цени.

За съжаление не може да се изведе тенденцията на потреблението на манганови руди, поради статистическо несъответствие. Сумирането на манганова руда и манганови концентрати от експертна гледна точка е неблагоприятно. От наличните данни в МИЕТ и предоставените от НСИ не може да се определят добива, вноса и износа на манган или съдържанието на метал в рудите и концентратите, поради липса на информация за метала в добитите руди, вноса и износа на манганови руди и концентрати.

II.1.8. Основни изводи и препоръки по група Метални подземни богатства

1. За цялата група набирането на информация за търсенето на руди и на метали е изключително трудно, поради това че наличната информация е изключително нееднородна и оскъдна.

2. Натрупването на обеми от руди и техните концентрати не отговаря на потребностите за изготвяне на анализ на търсенето на метални подземни богатства. Необходимо е да се разграничат от статистическа гледна точка рудите, концентратите и крайните метали.

3. Високите цени на медта на световните пазари благоприятстват производството на медни руди, концентрати и крайни метали. Очертава се тенденция на ръст в производството и преработката на медни руди в България.

4. От наличната и силно ограничена информация се вижда, че производството на злато от медни златосъдържащи руди се е увеличило. Рекордните цени на благородния метал, вследствие на повишено търсене на инвестиционно злато в условия на несигурност на световната икономика, благоприятстват добива и преработката на златосъдържащи руди и концентрати.

5. Високата цена на волфрама и увеличеното световно потребление го правят изключително атрактивен метал за добив. Компрометирането на данните от вноса и износа при определянето на търсенето не спомага за добиване на ясна представа за вътрешното потребление.

6. Наличната информация не съдържа достатъчно данни за внос и износ на сребърни руди и техните продукти. Това води до невъзможност за изготвяне на анализ на търсенето им. Количеството на извлеканото сребро в оловно-сребърните руди и концентрати е необходимо да се води отделно на отчет.

7. През анализирания период се наблюдава слабо нарастване на добива на оловни руди и по-високо увеличение на вноса и износа на този метал. Вътрешното потребление също така нараства. Добрите цени на оловото на световните пазари благоприятстват инвестициите в добив и преработка на оловни руди.

8. През последните години производството на цинк плавно нараства, а вътрешното потребление намалява. Явна е тенденцията за нарастване на износа на цинк най-вече в рамките на ЕС. Тази тенденция благоприятства нарастване на инвестиционната активност в добив и преработка на оловно-цинкови руди.

9. След спирането на рудник „Кремиковци” се преустанови добива на железни руди, а след затваряне и на металургичния комбинат и вноса на железни руди спря. Съществуващата неопределеност около „Кремиковци” не подсказва какви са перспективите за развитие на черната металургия в страната.

10. Добивът на манганови руди се характеризира с висока динамика. През 2010 г. е реализиран добив от 106 хил.тона манганова руда. Ликвидирането на черната металургия в България рязко сви вътрешното потребление на манган. И тук статистическото натрупване на обеми руда и концентрати води до невъзможност да се изведе точна тенденция на търсенето на манган в страната, но тя очевидно е свързана с неясното бъдеще на черната металургия.

II.2. Прогнозиране на търсенето и анализ на потреблението на неметални ПИ - индустриални минерали

Групата на индустриалните минерали, наричани минералите на третото хилядолетие, обхваща суровини, които се използват в индустрията под формата на минерали - азбест, талк, барит, флуорит, графит, корунд и др. Към тази група могат да се отнесат и суровините, намиращи приложение във вид на минерални агрегати и скали - варовик, доломит, огнеупорна глина, бентонит, перлит, гипс и др.

Основни консуматори на индустриалните минерали са строителството, циментовата, огнеупорната, стъklarската, порцелановата, електропорцелановата, фаянсовата, санитарната, химичната, хартиената, хранително-вкусовата и други промишлености, металургията, металолееенето, машиностроенето, селското стопанство и други отрасли.

Индустриалните минерали се използват като:

- суровини за химическата промишленост (каменна сол, апатит и фосфорит, сяра, пирит, барит, витерит, флуорит и борати);
- суровини за керамични и огнеупорни материали (глини, каолин, фелдшпати, кварц, кварцити, магнезит, графит, азбест, силиманит, андалузит и др.);
- материали, устойчиви на киселини (талк, андезит, базалт, диабас, глина и азбест);

- пълнители, бои, адсорбенти (талк, барит, каолин, графит, креда, цветни глини, кизелгур и др.);
- строителни кариерни материали (различни масивни, утаени и метаморфни скали);
- суровини за свързващи строителни материали (варовици, гипс, анхидрит, мергели, глини, магнезит, кизелгур, трас, пемза и др.);
- материали за изолации (азбест, мусковит, талк, пемза и др.).

Индустриалните материали се използват практически във всички сфери на стопанската дейност. Те най-често се прилагат в естествен вид след определено механично или термично преработване, или химическа обработка.

В България има над 260 находища на индустриални минерали и строителни материали. По-важните са находищата на каолин, бентонит, глини, каменна сол, варовици, доломит, кварц, гипс, барит, флуорит, кварцити, зеолит, перлит и др. При добива на строителни и скално-облицовъчни материали са регистрирани повече от 168 находища в експлоатация. На пазара се предлагат около 120 вида продукти, които задоволяват приблизително 95% от нуждите на потребителите. В България индустриалните минерали имат широко разпространение и разнообразен минерален състав. Те са над 60 вида, 35 от които намират приложение в промишлеността и строителството.

България разполага със значителни количества промишлени запаси от бентонитови глини, варовици за фуражната промишленост - креда, креден и органогенен варовик, гипс, каолинови пясъци, трас-зеолитова суровина, перлит и др.

Общият годишен добив на индустриални минерали в България е между 5 и 6 млн. тона. Установените запаси на индустриални минерали са малко под 1,4 млрд тона, като в експлоатация са находища, които съставляват около една трета от тези запаси. От установените промишлени находища на 55 вида минерали с най-голямо значение за страната са находищата на каменна сол, каолиносъдържащи пясъци, кварцови пясъци, барит, гипс и варовици за фаянс.

В тази група попадат, съгласно приетите типове подземни богатства по задача I, следните подземни богатства:

№ **ВИД ПОДЗЕМНО БОГАТСТВО**

- 9 КАОЛИНОВА СУРОВИНА
- 10 ОГНЕУПОРНИ ГЛИНИ
- 11 КАМЕНИНОВИ ГЛИНИ
- 12 БЕНТОНИТОВИ ГЛИНИ ЗА ЛЕЯРСТВОТО
- 13 ОГНЕУПОРНА ПРЪСТ
- 14 ФЛУОРИТОВА СУРОВИНА
- 15 БАРИТОВА СУРОВИНА
- 16 КАМЕННА СОЛ /СОЛНА МАСА/
- 17 ВАРОВИЦИ ЗА ХИМИЧЕСКАТА ПРОМИШЛЕНОСТ
- 18 ВАРОВИЦИ ЗА ФЛЮС
- 19 ДОЛОМИТИ КАТО ОГНЕУПОРНА СУРОВИНА

- 20 КВАРЦ ЗА КВАРЦОВО СЪКЛО
- 21 КВАРЦИТИ ЗА ДИНАСОВ ОГНЕУПОР
- 22 ПЯСЪЦИ ЗА КАМЕНИНОВО ПРОИЗВОДСТВО
- 23 ВЕРМИКУЛИТОВА СУРОВИНА
- 24 ТАЛКОШИСТИ
- 25 КВАРЦОВИ ПЯСЪЦИ ЗА СЪКЛАРСКАТА ПРОМИШЛЕНОСТ И ЛЕЯРСТВОТО
- 26 КВАРЦОВИ ПЯСЪЦИ ЗА ФИЛТРАЦИОННИ ЦЕЛИ
- 27 КВАРЦ ФЕЛДШПАТОВИ ПЯСЪЦИ
- 28 КВАРЦОВИ ПЯСЪЦИ В КАОЛИН.СУРОВИНА ЗА СЪКЛ.ПРОМИШЛЕНОСТ
- 29 ДОЛОМИТИ ЗА ПРОИЗВОДСТВО НА КСИЛОЛИТ
- 30 ГИПСОВА СУРОВИНА
- 31 ПЕРЛИТ
- 32 КРЕДА-ВИНЕРВАЙС
- 33 ВАРОВИЦИ ЗА ФУРАЖНАТА ПРОМИШЛЕНОСТ
- 34 КЛИНОПТИЛОЛИТОВИ ЗЕОЛИТИТИ
- 35 НАТРИЕВИ ПЕГМАТИТИ
- 36 БЯЛ БЕНТОНИТ ЗА ВИНАРСТВОТО И ДР.
- 37 ХАЛЦЕДОНОВИ СИЛИЦИТИ
- 38 КВАРЦИТИ И КВАРЦОВИ ПЯСЪЦИ ЗА МЕТАЛУРГИЯТА
- 39 НЕФТОШИСТИ ЗА ЧЕРНАТА МЕТАЛУРГИЯ
- 40 АЗБЕСТСЪДЪРЖАЩА СУРОВИНА
- 41 КРЕМЪЧНИ КОНКРЕЦИИ
- 42 ГРАНИТИ И РИОЛИТИ ЗА ПОЛУЧАВАНЕ НА ФЕЛДШПАТ
- 43 ТУФИТИ ЗА ФЕЛДШПАТ
- 44 СМЕКТИТ-ИЛИТОВИ АЛЕВРОЛИТИ
- 45 КВАРЦОВИ ПЯСЪЦИ ЗА ПЪЛНИТЕЛИ
- 46 ДОЛОМИТНА СУРОВИНА ЗА ПЪЛНИТЕЛИ
- 47 ЖИЛЕН КВАРЦ ЗА ФЕРОСПЛАВИ
- 48 ВИТРОФИР ЗА СЪКЛАРСКАТА ПРОМИШЛЕНОСТ
- 49 БЕНТОНИТ ЗА БЕЛИЛНА ПРЪСТ И КЕРАМИКА
- 50 ОЛИГОМИКТИ
- 51 ПЯСЪЧНИЦИ ЗА ФЕЛДШПАТОВА СУРОВИНА
- 52 МРАМОРИ ЗА ХИМИЧЕСКАТА ПРОМИШЛЕНОСТ
- 53 ВЕРМИКУЛИТ СЪДЪРЖАЩА СУРОВИНА
- 54 БЕНТОНИТ ЗА КОЗМЕТИКА
- 55 КАЛИЕВИ ПЕГМАТИТИ
- 56 КАОЛИНИТОВИ ГЛИНИ
- 57 ДОЛОМИТИ ЗА МЕТАЛУРГИЯТА

Основната група на посочените подземни богатства – индустриални минерали, предвид наличната изходна информация е разделена на **дванадесет** подгрупи. Разделянето е извършено съгласно „Списък на минералните суровини и техните продукти по номенклатурата на

митническата тарифа на Република България” по кодове от митническата тарифа на Република България и извършена експертна оценка.

Данните за количествата внесени и изнесени стоки, отразени в митническата тарифа са изразени в килограми. За коректност на изчисленията те са превърнати в хил. тонове.

Производството (добивът) на отделните подземни богатства е представен в хил.т., млн. т. или в хил. кубични метри. Всички количества добити подземни богатства са преизчислени в хил.т. чрез обобщени стойности на обемното тегло на всеки тип подземно богатство.

Според предназначението на изброените типове подземни богатства, отнасянето им в отделните подгрупи е, както следва:

2.1. Сол (включително готварска сол и денатурирана сол) и чист натриев хлорид, дори във воден разтвор или с противоагломериращи добавки или с добавки, осигуряващи добра течливост; морска вода - КАМЕННА СОЛ (СОЛНА МАСА), (2501)³.

2.2. Минерални продукти, неупоменати, нито включени другаде - ТАЛКОШИСТИ, КРЕДА-ВИНЕРВАЙС, ВАРОВИЦИ ЗА ФУРАЖНАТА ПРОМИШЛЕНОСТ, КЛИНОПТИЛОЛИТОВИ ЗЕОЛИТИТИ, НАТРИЕВИ ПЕГМАТИТИ, ХАЛЦЕДОНОВИ СИЛИЦИТИ, НЕФТОШИСТИ ЗА ЧЕРНАТА МЕТАЛУРГИЯ, КРЕМЪЧНИ КОНКРЕЦИИ, СМЕКТИТ-ИЛИТОВИ АЛЕВРОЛИТИ, ВИТРОФИР ЗА СЪКЛАРСКАТА ПРОМИШЛЕНОСТ, ОЛИГОМИКТИ, КАЛИЕВИ ПЕГМАТИТИ, (2530).

2.3. Кварц (различен от естествения пясък); кварцити, дори дялани или само нарязани с трион или по друг начин, на блокове или на плочи с квадратна или правоъгълна форма - КВАРЦ ЗА КВАРЦОВО СЪКЛО, КВАРЦИТИ ЗА ДИНАСОВ ОГНЕУПОР, КВАРЦОВИ ПЯСЪЦИ ЗА СЪКЛАРСКАТА ПРОМИШЛЕНОСТ И ЛЕЯРСТВОТО, КВАРЦОВИ ПЯСЪЦИ ЗА ФИЛТРАЦИОННИ ЦЕЛИ, КВАРЦ ФЕЛДШПАТОВИ ПЯСЪЦИ, КВАРЦОВИ ПЯСЪЦИ В КАОЛИН.СУРОВИНА ЗА СЪКЛ.ПРОМИШЛЕНОСТ, КВАРЦИТИ И КВАРЦОВИ ПЯСЪЦИ ЗА МЕТАЛУРГИЯТА, КВАРЦОВИ ПЯСЪЦИ ЗА ПЪЛНИТЕЛИ, ЖИЛЕН КВАРЦ ЗА ФЕРОСПЛАВИ, (2506).

2.4. Каолин и други каолинови глини, дори калцинирани - КАОЛИНОВА СУРОВИНА, КАОЛИНОВИ ГЛИНИ, (2507).

2.5. Бентонит - БЕНТОНИТОВИ ГЛИНИ ЗА ЛЕЯРСТВОТО, ПЕРЛИТ, БЯЛ БЕНТОНИТ ЗА ВИНАРСТВОТО И ДР., БЕНТОНИТ ЗА БЕЛИЛНА ПРЪСТ И КЕРАМИКА, БЕНТОНИТ ЗА КОЗМЕТИКА, (25081).

2.6. Огнеупорни глини – ОГНЕУПОРНИ ГЛИНИ, КАМЕНИНОВИ ГЛИНИ, ОГНЕУПОРНА ПРЪСТ, (25083).

2.7. Естествен бариев сулфат (барит); естествен бариев карбонат (витерит), дори калциниран, с изключение на бариевия оксид от № 2816 – БАРИТОВА СУРОВИНА, (2511).

2.8. Природен гипс; анхидрит; гипсови свързващи вещества, дори оцветени или съдържащи малки количества ускорители или забавители – ГИПСОВА СУРОВИНА, (2520).

2.9. Варовиков флюс; варовици за производство на вар или цимент - ВАРОВИЦИ ЗА ХИМИЧЕСКАТА ПРОМИШЛЕНОСТ, ВАРОВИЦИ ЗА ФЛЮС, ДОЛОМИТИ КАТО ОГНЕУПОРНА СУРОВИНА, ПЯСЪЦИ ЗА КАМЕНИНОВО

³ Поставените в скоби кодове са класификационни номера, съгласно Митническата тарифа на Република България

ПРОИЗВОДСТВО, ДОЛОМИТИ ЗА ПРОИЗВОДСТВО НА КСИЛОЛИТ, ДОЛОМИТНА СУРОВИНА ЗА ПЪЛНИТЕЛИ, МРАМОРИ ЗА ХИМИЧЕСКАТА ПРОМИШЛЕННОСТ, ДОЛОМИТИ ЗА МЕТАЛУРГИЯТА, (2521)

2.10. Азбест – АЗБЕСТСЪДЪРЖАЩА СУРОВИНА, (2524)

2.11. Фелдшпат; левцит; нефелин и нефелин сиенит; флуорит (флусшпат) – ФЛУОРИТОВА СУРОВИНА, ГРАНИТИ И РИОЛИТИ ЗА ПОЛУЧАВАНЕ НА ФЕЛДШПАТ, ТУФИТИ ЗА ФЕЛДШПАТ, ПЯСЪЧНИЦИ ЗА ФЕЛДШПАТОВА СУРОВИНА, (2529)

2.12. Вермикулит, перлит и хлорити, неекспандирани – ВЕРМИКУЛИТОВА СУРОВИНА, ВЕРМИКУЛИТ СЪДЪРЖАЩА СУРОВИНА, (25301).

II.2.1. Каменна сол (солна маса)

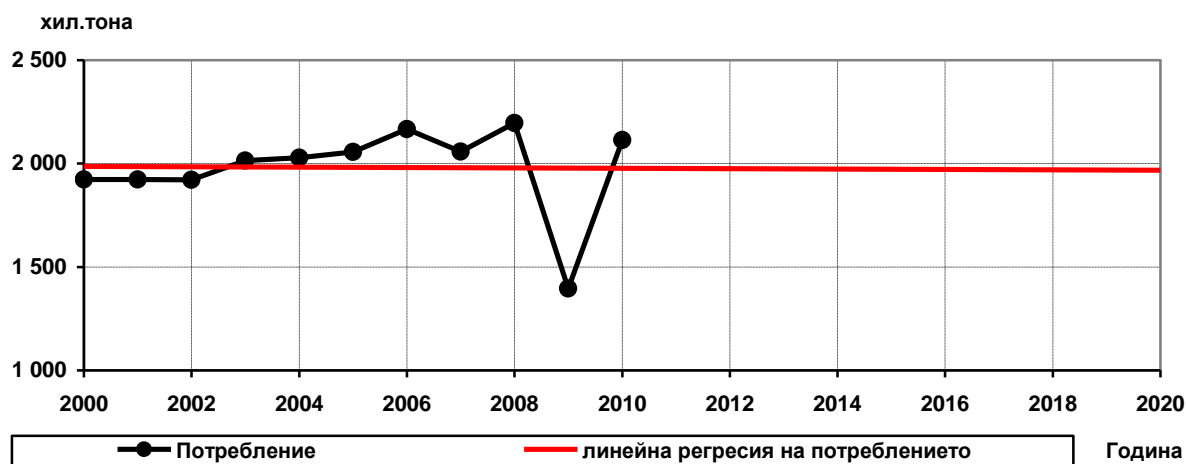
На табл. № II.2.1 е представено изменението на производството, вноса, износа и потреблението на каменна сол за периода 2000 – 2010 г.

Таблица № II.2.1

№	Продукт	Мярка	Година										
			2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
1	Производство	хил.т.	1800	1900,0	1800,0	1900,0	1900,0	1900,0	2000,0	2000,0	2100,0	1300,0	1900,0
2	Внос	хил.т.	125,3	24,1	125,6	116,8	137,5	165,7	181,8	71,8	104,1	97,9	215,4
3	Износ	хил.т.	2,4	1,9	4,9	2,6	8,6	10,0	16,0	13,9	8,2	2,7	1,1
4	Потребление	хил.т.	1922,9	1922,2	1920,7	2014,2	2028,9	2055,7	2165,8	2057,9	2195,9	1395,2	2114,3

От посочените данни в табл. № II.2.1. се вижда, че производството на каменна сол (солна маса) за анализирания период е сравнително постоянно. Средният добив е 1860 хил.т./годишно. Като цяло вносът на посочената суровина с твърде големи колебания. Той бележи ръст за периода 2000 – 2010 г. при средногодишна стойност от 124 хил.т. Износът средно е около 6,6 хил.т. като най-голяма стойност има през 2006 г., а най-ниска през последната 2010 г.

Плавният ръст на потреблението, вкл. рязкото намаляване през 2009 г. е обяснимо с тенденцията на производството на суровината у нас. Този характер и прогнозните стойности на потреблението за периода 2011- 2020 г. са показани на фиг. II.2.1.

Фиг. II.2.1. Прогноза за развитието на потреблението на каменна сол в България за периода 2011 – 2020 г.

II.2.2. Минерални продукти, неупоменати, нито включени другаде - (ТАЛКОШИСТИ, КРЕДА-ВИНЕРВАЙС, ВАРОВИЦИ ЗА ФУРАЖНАТА ПРОМИШЛЕНОСТ, КЛИНОПТИЛОЛИТОВИ ЗЕОЛИТИ, НАТРИЕВИ ПЕГМАТИТИ, ХАЛЦЕДОНОВИ СИЛИЦИТИ, НЕФТОШИСТИ ЗА ЧЕРНАТА МЕТАЛУРГИЯ, КРЕМЪЧНИ КОНКРЕЦИИ, СМЕКТИТ-ИЛИТОВИ АЛЕВРОЛИТИ, ВИТРОФИР ЗА СЪТЪКЛАРСКАТА ПРОМИШЛЕНОСТ, ОЛИГОМИКТИ, КАЛИЕВИ ПЕГМАТИТИ)

Към посочената група са отнесени следните подземни богатства:

Талкошисти – има реализиран добив само през 2007 и 2008 г. Количеството запаси към 01.01.2011 г. е 38,1 хил.т.

Креда – винервайс – проявена е тенденция на силно намаляване на производството, дори през 2010 г. такова няма. В периода 2005 – 2007 г. има известно нарастване. Средногодишното производство е 1,9 хил.т. Запасите към 01.01.2011 г. са 6 666,8 хил.т.

Варовици за фуражната промишленост – наблюдава се значително увеличение през последните три години (над 50 пъти). Средно за периода то е около 280 хил.т. Размерът на запасите към 01.01.2011 г. е 26 335,4 хил.т.

Клиноптилолитови зеолити – най-висока стойност се наблюдава през 2005 г. при средно 5,3 хил.т. годишно, но през последните три години няма производство. Запасите към 01.01.2011 г. са 46 063,7 хил.т.

Натриеви пегматити – в производството на тази суровина се наблюдава известна периодичност, като най-високи стойности има през 2002, 2005 и 2008 г., а през последната 2010 е десетократно по-малко. Средногодишното производство е около 16 хил.т. Запасите към 01.01.2011 г. е 6 727,4 хил.т.

Халцедонови силицити – количеството запаси от тази суровина към 01.01.2011 г. е 167,0 хил.т., а производство през периода 2000 – 2010 г. не е реализирано.

Нефтошисти за черната металургия – производството на нефтошисти за черната металургия бележи трайна тенденция на спад, като

през последните две години такова няма. Стойността на средногодишния добив е 2,0 хил.т., а запасите към 01.01.2011 г. са 706,9 хил.т.

Кремъчни конкреции – производството на кремъчни конкреции е осъществявано през последните три-четири години и е средно около хиляда тона, при запаси от тази суровина към 01.01.2011 г. в размер на 285,6 хил.т.

Смектит-илитови алевролити – през анализирания период няма производство на посочената суровина, а запасите към 01.01.2011 г. са 4 903,1 хил.т.

Витрофир за стъklarската промишленост – производството на витрофир е извършвано с прекъсвания през периода на изследването (2002 – 2004), както и през последните четири години. Средногодишното производство през останалите години е около 3,6 хил.т. Запасите към 01.01.2011 г. са 1 689,8 хил.т.

Олигомикти – като цяло производството на олигомикти през изследвания период нараства бавно, макар и с известни колебания. Максималното годишно количество добита суровина е през 2005 г. През последната година тенденцията е на достигане на това количество. Запасите към 01.01.2011 г. са в размер 2 047,0 хил.т.

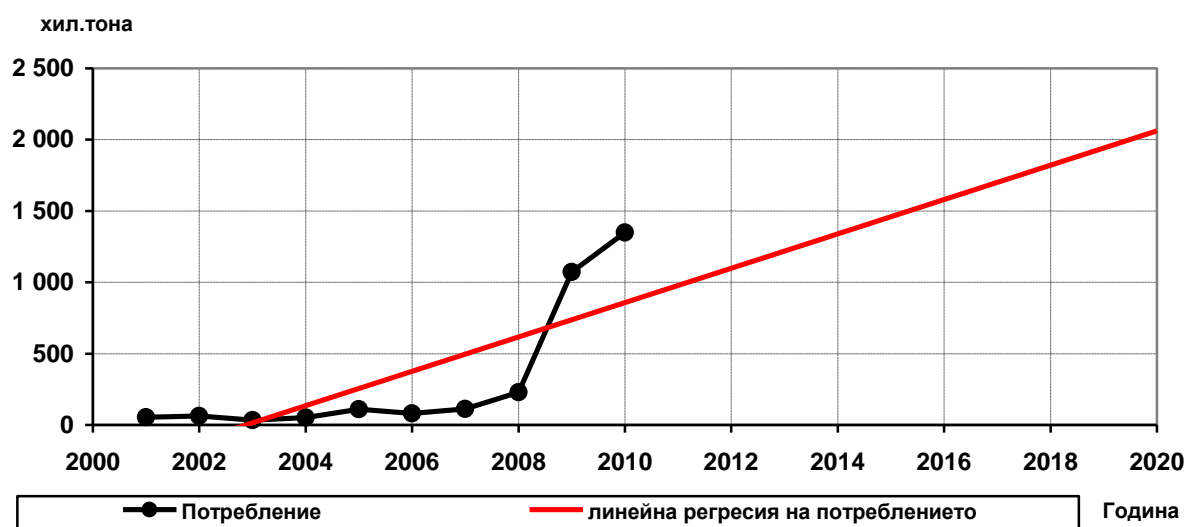
Калиеви пегматити – производство на калиеви пегматити е реализирано само през втората половина от анализирания период, при това силно неравномерно – през 2007 е постигнат максимум от 7,1 хил.т. и след известен спад през последната година се забелязва увеличение. Запасите към 01.01.2011 г. са 7 449,4 хил.т.

Средното количество внасяна суровина от подгрупата е около 6 хил.т. годишно, при износ от 3,8 хил.т. годишно и средно общо производство 313,5 хил.т. годишно. Общо за подгрупата данните за производството, вноса и износа, както и изчисленото потребление у нас са дадени в табл. № II.2.2.

Таблица № II.2.2.

№	Продукт	Мярка	Година										
			2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
1	Производство	ХИЛ.Т.		56,2	61,3	28,5	46,1	109,3	76,5	109,3	226,9	1071,7	1348,7
2	Внос	ХИЛ.Т.	1,2	0,4	4,3	7,1	9,2	8,2	8,8	5,3	6,1	3,7	5,9
3	Износ	ХИЛ.Т.	2,6	3,5	3,5	2,6	3,9	7,4	4,4	2,2	3,0	2,1	5,8
4	Потребление	ХИЛ.Т.		53,2	62,1	33,0	51,4	110,1	80,9	112,4	230,0	1073,3	1348,7

На фиг. II.2.2 е представена прогноза за развитието на минералните продукти от подгрупата за периода 2011 – 2020 г.

Фиг. II.2.2. Прогноза за развитието на потреблението на други минерални продукти в България за периода 2011 – 2020 г.

Тенденцията на потреблението на индустриалните минерали, обособени в подгрупа II.2.2. като цяло е на нарастване.

II.2.3. Кварц, кварцити, дори дялани или само нарязани с трион или по друг начин, на блокове или на плочи с квадратна или правоъгълна форма - (КВАРЦ ЗА КВАРЦОВО СЪТЪКЛО, КВАРЦИТИ ЗА ДИНАСОВ ОГНЕУПОР, КВАРЦОВИ ПЯСЪЦИ ЗА СЪТЪКЛАРСКАТА ПРОМИШЛЕНОСТ И ЛЕЯРСТВОТО, КВАРЦОВИ ПЯСЪЦИ ЗА ФИЛТРАЦИОННИ ЦЕЛИ, КВАРЦ ФЕЛДШПАТОВИ ПЯСЪЦИ, КВАРЦОВИ ПЯСЪЦИ В КАОЛИН.СУРОВИНА ЗА СЪТЪКЛ.ПРОМИШЛЕНОСТ, КВАРЦИТИ И КВАРЦОВИ ПЯСЪЦИ ЗА МЕТАЛУРГИЯТА, КВАРЦОВИ ПЯСЪЦИ ЗА ПЪЛНИТЕЛИ, ЖИЛЕН КВАРЦ ЗА ФЕРОСПЛАВИ)

В тази подгрупа, съгласно приетото подразделяне по зад. I, влизат следните минерали:

- **Кварц за кварцово стъкло** – производство на тази суровина има само през 2001 и 2002 г. по 200 т. Количеството запаси към 01.01.2011 г. е 73,2 хил.т.

- **Кварцити за динасов огнеупор** – наблюдава се известна периодичност в производството, като максималното количество добита суровина е през 2006 г. След прекъсване през 2009 през 2010 са добити 20 хил.т. Размерът на запасите към 01.01.2011 г. е 7 277,8 хил.т.

- **Кварцови пясъци за стъklarската промишленост и леярството** – производството на посочената суровина е твърде неритмично през периода на изследване. Постигнат е пик през 2004 г., но в последните години се очертава стабилизиране около определена стойност 200-300 хил.т. Запасите към 01.01.2011 г. са 1 576,2 хил.т.

- **Кварцови пясъци за филтрационни цели** – производството на кварцови пясъци за филтрационни цели непрекъснато намалява, като през последните пет години то е преустановено. Запасите към 01.01.2011 г. са 1 946,2 хил.т.

- **Кварц фелдшпатови пясъци** – произведените количества кварц фелдшпатови пясъци са сравнително постоянни. През 2006 г. количеството добита суровина надвишава неколkokратно това през другите години, но през последните четири години се забелязва известно намаляване на добитите количества пясъци. Количеството запаси към 01.01.2011 г. е 7 617,5 хил.т.

- **Кварцови пясъци в каолиновата суровина за стъklarската промишленост** – количествата добити кварцови пясъци за каолиновата и стъklarската промишленост по години са доста изменчиви от 250 хил.т.(2006 г.) до 735 хил.т. (2008 г.), но тенденцията въпреки немалките колебания е да варира около 500 хил.т. Запасите към 01.01.2011 г. са 59 410,3 хил.т.

- **Кварцити и кварцови пясъци за металургията** – няма производство на посочената суровина, а количеството запаси към 01.01.2011 г. е 574,0 хил.т.

- **Кварцови пясъци за пълнители** – няма производство на посочената суровина, а количеството запаси към 01.01.2011 г. е 12 014,6 хил.т.

- **Жилен кварц за феросплави** - запасите към 01.01.2011 г. са 155,9 хил.т.

Средното годишно количество внасяна суровина от подгрупата е около 0,4 хил.т., при износ 0,3 и средно общо производство 747 хил.т.

Общо за подгрупата данните за производството, вноса и износа, както и изчисленото потребление в нашата страна са дадени в табл. № II.2.3.

Таблица № II.2.3.

№	Продукт	Мярка	Година										
			2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
1	Производство	ХИЛ.Т.		744,2	669,9	537,5	1130,9	708,2	470,0	780,9	1056,8	669,0	700,2
2	Внос	ХИЛ.Т.	0,4	0,1	0,6	0,5	0,6	0,6	0,5	0,4	0,2	0,1	0,1
3	Износ	ХИЛ.Т.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,1	0,1	0,3	0,6	0,2	1,7
4	Потребление	ХИЛ.Т.		744,2	670,5	538,0	1131,3	708,7	470,4	781,0	1056,4	668,9	698,6

На фиг. II.2.3. е представена прогноза за развитието на потреблението на кварц и кварцити за периода 2011- 2020 г.

Фиг. II.2.3. Прогноза за развитието на потреблението на кварц, кварцити и в България за периода 2011 – 2020 г.

От фиг. II.2.3. се забелязва слаба тенденцията на нарастване на потреблението на индустриалните материали, обособени в подгрупа II.2.3., което главно се дължи на увеличаване на производството на кварцови пясъци за стъklarската промишленост и леярството и кварцови пясъци в каолиновата суровина за стъklarската промишленост.

II.2.4. Каолин и други каолинови глинни, дори калцинирани (КАОЛИНОВА СУРОВИНА, КАОЛИНитОВИ ГЛИНИ) (2507)

В подгрупата са включени следните суровини:

- **Каолинова суровина** – производството на каолинова суровина е с тенденция на нарастване и известна периодичност през периода на изследване. Максималният добив е реализиран през 2006 и 2007 г. и след известен спад през последната година се наблюдава ново увеличение. Средно за година е добивана по около 1 300 хил.т. Количеството запаси към 01.01.2011 г. е 93 562,7 хил.т.

- **Каолинитови глинни** - производство на посочената суровина през анализирания период няма, а размера на запасите към 01.01.2011 г. е 10 493,7 хил.т.

Средното количество внасяна суровина от подгрупата е около 42 хил.т., при износ 131 хил.т. и средно общо производство около 1260 хил.т.

Данните за производството, вноса и износа, както и изчисленото потребление общо за подгрупата в България са дадени в табл. № II.2.4.

Таблица № II.2.4.

№	Продукт	Мярка	Година										
			2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
1	Производство	ХИЛ.Т.		959,1	1025,7	825,9	1291,4	1381,1	1658,4	1631,0	1529,8	938,8	1335,9
2	Внос	ХИЛ.Т.	26,1	4,8	28,5	36,4	75,4	80,2	91,8	29,7	28,7	20,6	23,8
3	Износ	ХИЛ.Т.	155,4	115,3	113,5	124,4	114,4	124,9	149,6	160,3	133,8	117,6	159,7
4	Потребление	ХИЛ.Т.		848,6	940,6	737,9	1252,4	1336,4	1600,7	1500,4	1424,7	841,8	1200,0

На фиг. II.2.4. е представена прогноза за развитието на потреблението на каолинова суровина за периода 2011- 2020 г.

Фиг. II.2.4. Прогноза за развитието на потреблението на каолин и други каолинови глинни и др. в България за периода 2011 – 2020 г.

На фиг. II.2.4. се откроява тенденция на нарастване на потреблението на индустриалните материали, обособени в подгрупа II.2.4., което се дължи на увеличаване на производството на каолинова суровина.

II.2.5. Бентонит - (БЕНТОНИТОВИ ГЛИНИ ЗА ЛЕЯРСТВОТО, ПЕРЛИТ, БЯЛ БЕНТОНИТ ЗА ВИНАРСТВОТО И ДР., БЕНТОНИТ ЗА БЕЛИЛНА ПРЪСТ И КЕРАМИКА, БЕНТОНИТ ЗА КОЗМЕТИКА) (25081)

Към подгрупа II.2.5. са причислени:

Бентонитови глини за леярството – макар и с известна периодичност се откроява трайна тенденция за почти двукратно намаляване на производството на бентонитови глини за леярството. Количеството запаси към 01.01.2011 г. е 26 056,7 хил.т.

Перлит – слаба тенденция за намаляване на добива на перлит, като при това изменението през годините е скокообразно. Средногодишния добив е около 10 хил.т., а размерът на запасите към 01.01.2011 г. е 1 938,3 хил.т.

Бял бентонит за винарството и др. – през анализирания период няма производство на посочената суровина, а количеството запаси към 01.01.2011 г. е 243,4 хил.т.

Бентонит за белилна пръст и керамика – не е реализирано производство на посочената суровина през периода 2000 – 2010 г., а размерът на запасите към 01.01.2011 г. е 165,0 хил.т.

Бентонит за козметика - производство на посочената суровина е осъществено единствено през 2010 г – 100 тона, при количество на запасите към 01.01.2011 г. - 34,2 хил.т.

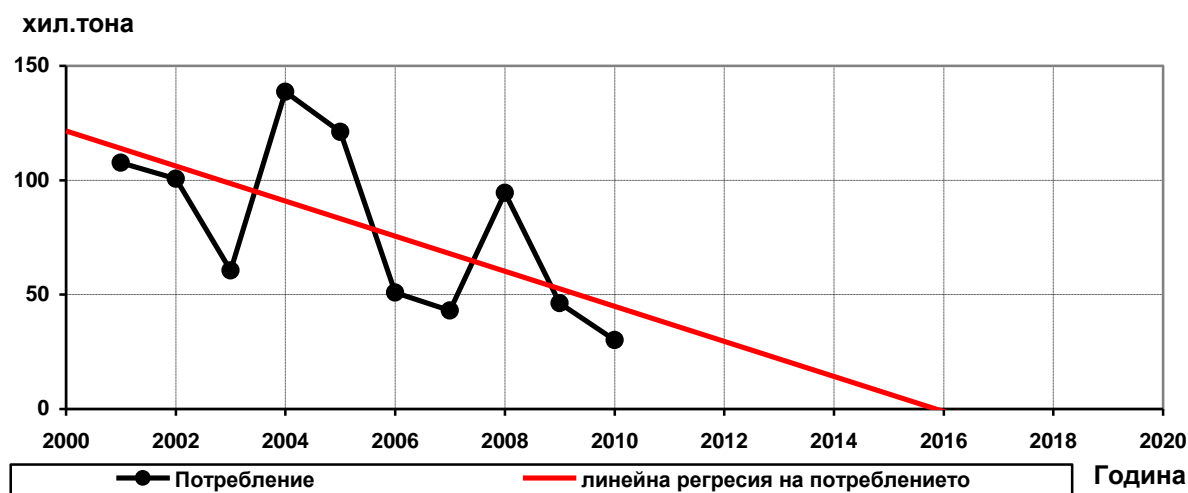
Средното количество внасяна суровина от подгрупа II.2.5. е около 1,6 хил.т., при износ 96,5 хил.т. и средно общо производство около 175 хил.т. на година.

Данните за производството, вноса и износа, както и изчисленото потребление общо за подгрупата в България са дадени в табл. № II.2.5.

Таблица № II.2.5.

№	Продукт	Мярка	Година										
			2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
1	Производство	хил.т.		267,8	222,0	162,3	233,4	196,5	139,0	112,9	186,1	123,2	99,8
2	Внос	хил.т.	0,6	0,2	0,4	0,5	0,7	1,2	1,5	2,7	3,4	2,4	2,5
3	Износ	хил.т.	165,4	160,3	121,9	102,3	95,4	76,6	89,5	72,6	95,0	79,3	72,2
4	Потребление	хил.т.		107,6	100,6	60,5	138,7	121,1	50,9	43,1	94,5	46,3	30,2

На фиг. II.2.5. е представена прогноза за развитието на потреблението на бентонит в България за периода 2011 – 2020 г.

Фиг. II.2.5. Прогноза за развитието на потреблението на бентонит в България за периода 2011 – 2020 г.

На фиг. II.2.5. се откроява тенденция на намаляване на потреблението на бентонитовите суровини, което се дължи главно на трайното намаляване на производството на бентонитовите глини за леярството.

II.2.6. Огнеупорни глини – (ОГНЕУПОРНИ ГЛИНИ, КАМЕНИНОВИ ГЛИНИ, ОГНЕУПОРНА ПРЪСТ) (25083)

Огнеупорни глини – плавно намаляващото им производство средногодишно е около 26 хил.т. като последните две години бележи известен възход. Запасите към 01.01.2011 г. са в размер на 6 121,1 хил.т.

Каменинови глини – очевидно трайно намаляване за целия период като през последната година няма производство на каменинови глини. Известно увеличаване на добива се забелязва през 2006 и 2007 година. Количеството запаси към 01.01.2011 г. е 64 358,3 хил.т.

Огнеупорна пръст – обща тенденция на намаляване на производството, но със значителен ръст през 2006 и 2007 г. Размерът на запасите към 01.01.2011 г. е 3 232,4 хил.т.

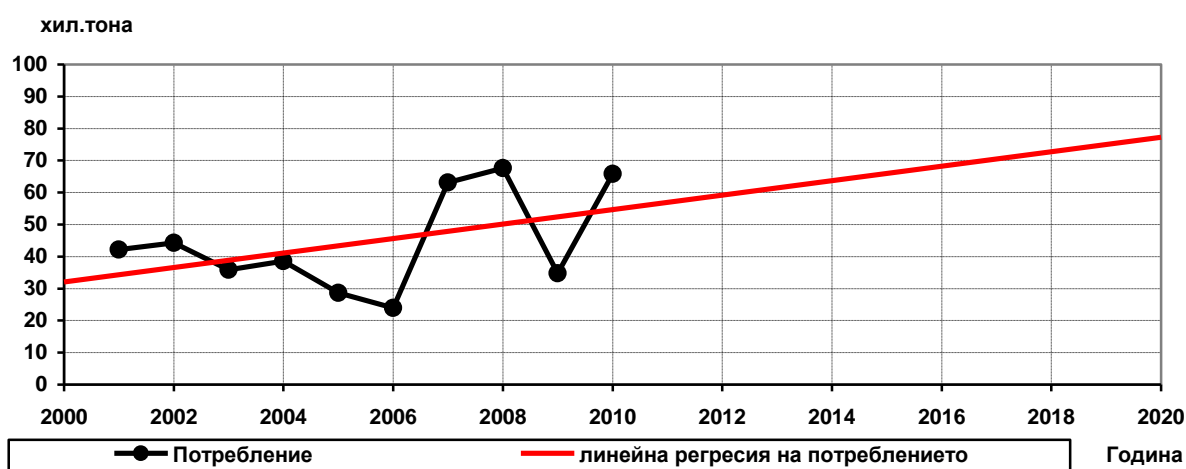
Средното количество произведени огнеупорни глини от подгрупа II.2.6. е около 29 хил.т., внос 15,4 хил.т. и износ 20 т.

Данните по години за производството, вноса и износа, както и изчисленото потребление общо за подгрупата в България са дадени в табл. № II.2.6.

Таблица № II.2.6

№	Продукт	Мярка	Година										
			2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
1	Производство	хил.т.		42,1	42,9	34,2	33,3	28,2	22,1	30,0	10,7	19,1	28,4
2	Внос	хил.т.	0,6	0,1	1,4	1,7	5,4	0,5	1,8	33,1	57,0	15,7	37,4
3	Износ	хил.т.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0
4	Потребление	хил.т.		42,2	44,3	35,9	38,6	28,7	23,9	63,1	67,6	34,8	65,8

На фиг. II.2.6. е представена прогноза за развитието на потреблението на огнеупорни глини в България за периода 2011 – 2020 г.

Фиг. II.2.6. Прогноза за развитието на потреблението на огнеупорни глини в България за периода 2011 – 2020 г.

На фиг. II.2.6. се откроява тенденция на увеличаване на потреблението на огнеупорните глини, което се осигурява предимно от внос на суровини от подгрупата.

II.2.7. Естествен бариев сулфат (барит); естествен бариев карбонат (витерит), дори калциниран, с изключение на бариевия оксид от № 2816 – (БАРИТОВА СУРОВИНА) (2511)

Производството на баритова суровина до 2004 вкл. е затихващо, след което е преустановено. В баланса запасите към 01.01.2011 г. са 216 476,8 хил.т.

Прави впечатление, че въпреки преустановяването на добив на барит, износът на същия многократно превишава вноса му.

Данните по години за производството, вноса и износа, както и изчисленото потребление общо за баритовата суровина у нас са дадени в табл. № II.2.7.

Таблица № II.2.7.

№	Продукт	Мярка	Година										
			2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
1	Производство	ХИЛ.Т.		824,8	656,0	637,1	237,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2	Внос	ХИЛ.Т.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,1	0,2
3	Износ	ХИЛ.Т.	125,4	131,1	123,2	91,2	75,4	76,6	74,5	50,8	40,1	14,3	0,5
4	Потребление	ХИЛ.Т.		693,7	532,8	545,9	162,0	-76,6	-74,5	-50,8	-40,1	-14,2	-0,3

На фиг. II.2.7. е представена прогноза за развитието на потреблението на баритова суровина в България за периода 2011 – 2020 г.

Фиг. II.2.7. Прогноза за развитието на потреблението на баритова суровина в България за периода 2011 – 2020 г.

На фиг. II.2.7. в паралел с посоченото за производството на баритова суровина същото е валидно и за потреблението.

II.2.8. Природен гипс; анхидрит; гипсови свързващи вещества, дори оцветени или съдържащи малки количества ускорители или забавители – (ГИПСОВА СУРОВИНА) (2520)

Гипсова суровина – за периода 2001 – 2007 г. се отчита нарастване с около 50 %, през 2008 – рязък спад и постепенно увеличаване през последните две години. Количеството запаси на гипсова суровина към 01.01.2011 г. е 81 811,5 хил.т.

Вносът на гипсова суровина е сравнително постоянен във времето и ежегодните количества варират около 60 хил.т. Същия характер следва и износа, но средните годишни количества са около 3,2 хил.т.

Данните по години за производството, вноса и износа, както и изчисленото потребление общо за гипсовата суровина у нас са дадени в табл. № II.2.8.

Таблица № II.2.8

№	Продукт	Мярка	Година										
			2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
1	Производство	хил.т.		166,8	156,4	165,5	175,9	187,7	215,8	234,3	21,2	127,6	109,2
2	Внос	хил.т.	56,9	2,5	65,5	60,7	85,0	67,7	67,0	65,5	82,7	57,9	50,6
3	Износ	хил.т.	3,2	2,8	2,4	1,9	2,2	2,3	2,4	1,4	0,8	12,0	3,6
4	Потребление	хил.т.		166,5	219,5	224,4	258,7	253,1	280,3	298,4	103,1	173,5	156,2

На фиг. II.2.8. е представена прогноза за развитието на потреблението на гипсова суровина в България за периода 2011 – 2020 г.

Фиг. II.2.8. Прогноза за развитието на потреблението на гипсова суровина в България за периода 2011 – 2020 г.

Потреблението на гипсова суровина намалява във времето и това е видно и от графиките на фиг. II.2.8.

II.2.9. Варовиков флюс; варовици за производство на вар или цимент - (ВАРОВИЦИ ЗА ХИМИЧЕСКАТА ПРОМИШЛЕНОСТ, ВАРОВИЦИ ЗА ФЛЮС, ДОЛОМИТИ КАТО ОГНЕУПОРНА СУРОВИНА, ПЯСЪЦИ ЗА КАМЕНИНОВО ПРОИЗВОДСТВО, ДОЛОМИТИ ЗА ПРОИЗВОДСТВО НА КСИЛОЛИТ, ДОЛОМИТНА СУРОВИНА ЗА ПЪЛНИТЕЛИ, МРАМОРИ ЗА ХИМИЧЕСКАТА ПРОМИШЛЕНОСТ, ДОЛОМИТИ ЗА МЕТАЛУРГИЯТА) (2521)

Варовици за химическата промишленост – средногодишното производството на варовици за химическата промишленост през анализирания период е около 2 760 хил.т. Размерът на запасите на този тип варовици към 01.01.2011 г. е 496 077,5 хил.т.

Варовици за флюс – при добива на тази суровина се наблюдават известни прекъсвания, но като цяло тенденцията е на намаляване на производството. Количеството запаси на варовици за флюс към 01.01.2011 г. е 72 267,1 хил.т.

Доломити като огнеупорна суровина – до 2005 г. производството им е нарастващо, а оттогава е преустановено. Запасите на доломити като огнеупорна суровина към 01.01.2011 г. са в размер 15 559,4 хил.т.

Пясъци за камениново производство – през анализирания период не е извършван добив на пясъци за камениновото производство. Количеството запаси на този тип пясъци към 01.01.2011 г. – 166,9 хил.т.

Доломити за производство на ксилолит – сравнително постоянно през периода 2001 – 2010 г., но с открояващо се нарастване през последните 2 години. Запасите към 01.01.2011 г. са 7 897,8 хил.т.

Доломитна суровина за пълнители – през анализирания период не е извършван добив на доломитна суровина за пълнители. Количеството запаси към 01.01.2011 г. е 2 079,4 хил.т.

Мрамори за химическата промишленост - през анализирания период не е извършван добив на мрамори за химическата промишленост. Запасите към 01.01.2011 г. са 1 7263,1 хил.т.

Доломити за металургията - през анализирания период добив на доломити за металургията е извършван само през 2004 и 2005 г.. Количеството запаси към 01.01.2011 г. е 33 319,8 хил.т.

Средното количество произведени варовиков флюс; варовици за производство на вар или цимент и др. от подгрупа II.2.9. е около 3 335 хил.т., внос 6 т. и износ 2 т.

Данните по години за производството, вноса и износа, както и изчисленото потребление общо за подгрупата в България са дадени в табл. № II.2.9.

Таблица № II.2.9

№	Продукт	Мярка	Година										
			2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
1	Производство	хил.т.		2891,2	1849,0	3816,1	4157,3	4627,4	3355,2	3349,8	3581,3	2320,6	3400,7
2	Внос	хил.т.	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3	Износ	хил.т.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4	Потребление	хил.т.		2891,2	1849,0	3816,1	4157,3	4627,4	3355,2	3349,8	3581,3	2320,6	3400,7

На фиг. II.2.9. е представена прогноза за развитието на потреблението на варовиков флюс; варовици за производство на вар или цимент и др. в България за периода 2011 – 2020 г.

Фиг. II.2.9. Прогноза за развитието на потреблението на варовиков флюс; варовици за производство на вар или цимент и др. в България за периода 2011 – 2020 г

От фиг. II.2.9. се забелязва слаба тенденцията на нарастване на потреблението на варовиков флюс; варовици за производство на вар или цимент и др, обособени в подгрупа II.2.9., което главно се дължи на увеличаване на производството на варовиците за химическата промишленост.

II.2.10. Азбест – (АЗБЕСТСЪДЪРЖАЩА СУРОВИНА) (2524)

Азбестсъдържаща суровина - през анализирания период добив на азбестсъдържаща суровина не е извършван. Количеството запаси от нея към 01.01.2011 г. е 32,8 хил.т.

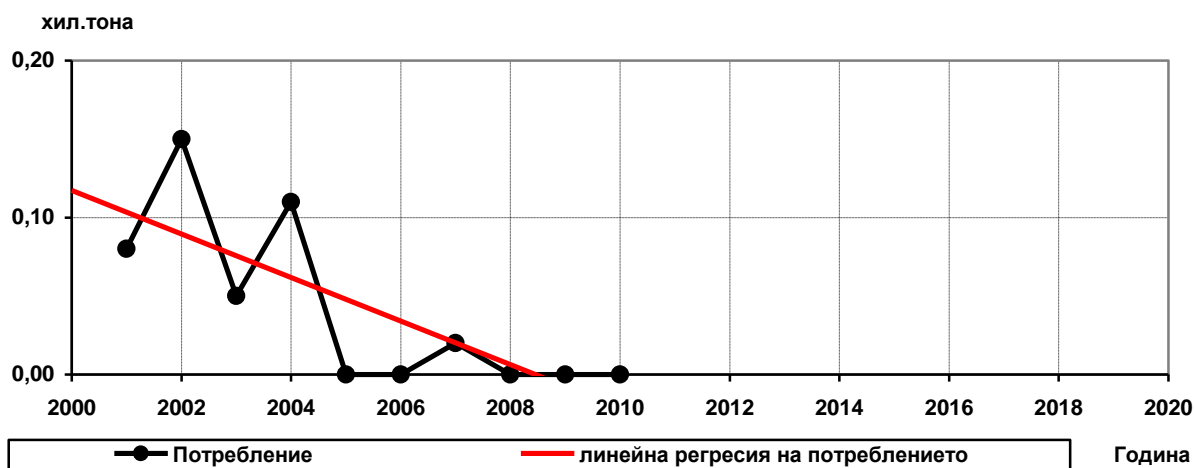
Внасяните количества от 2000 до 2004 г. са между 50 и 200 тона годишно, а за последните шест години само през 2007 са внесени 20 тона. Подобен характер на изменение има и износа на суровината, който е най-висок през 2004 г. – 80 т.

Данните по години за производството, вноса и износа, както и изчисленото потребление на азбестсъдържаща суровина в България са дадени в табл. № II.2.10.

Таблица № II.2.10

№	Продукт	Мярка	Година											
			2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	
1	Производство	хил.т.		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2	Внос	хил.т.	0,1	0,1	0,2	0,1	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3	Износ	хил.т.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4	Потребление	хил.т.		0,08	0,15	0,05	0,11	0,00	0,00	0,02	0,00	0,00	0,00	0,00

На фиг. II.2.10. е представена прогноза за развитието на потреблението на азбестсъдържаща суровина в България за периода 2011 – 2020 г.

Фиг. II.2.10. Прогноза за развитието на потреблението на азбестсъдържаща суровина в България за периода 2011 – 2020 г.

На фиг. II.2.10. се вижда тенденцията на бързо намаляване на потреблението на азбестсъдържаща суровина.

II.2.11. Фелдшпат; левцит; нефелин и нефелин сиенит; флуорит (флушпат) – (ФЛУОРИТОВА СУРОВИНА, ГРАНИТИ И РИОЛИТИ ЗА ПОЛУЧАВАНЕ НА ФЕЛДШПАТ, ТУФИТИ ЗА ФЕЛДШПАТ, ПЯСЪЧНИЦИ ЗА ФЕЛДШПАТОВА СУРОВИНА) (2529)

Флуоритова суровина – практически производството на флуоритова суровина е реализирано през последните три години, поради което не може да се отчете тенденция на добива. Запасите от флуоритова суровина към 01.01.2011 г. са 933,5 хил.т.

Гранити и риолити за получаване на фелдшпат – добив на гранити и риолити за получаване на фелдшпат е осъществяван през последните седем години като максимума е през 2006-2008 г., след това се наблюдава известно намаляване, но през последната 2010 г. има отново ръст на производството. Размерът на запасите от тази суровина към 01.01.2011 г. е 9 930,4 хил.т.

Туфити за фелдшпат – за последните осем години са произвеждани по около 350 тона годишно, като през 2004 г. са добити 1 200 т. Запасите туфити за фелдшпат към 01.01.2011 г. са 466,8 хил.т.

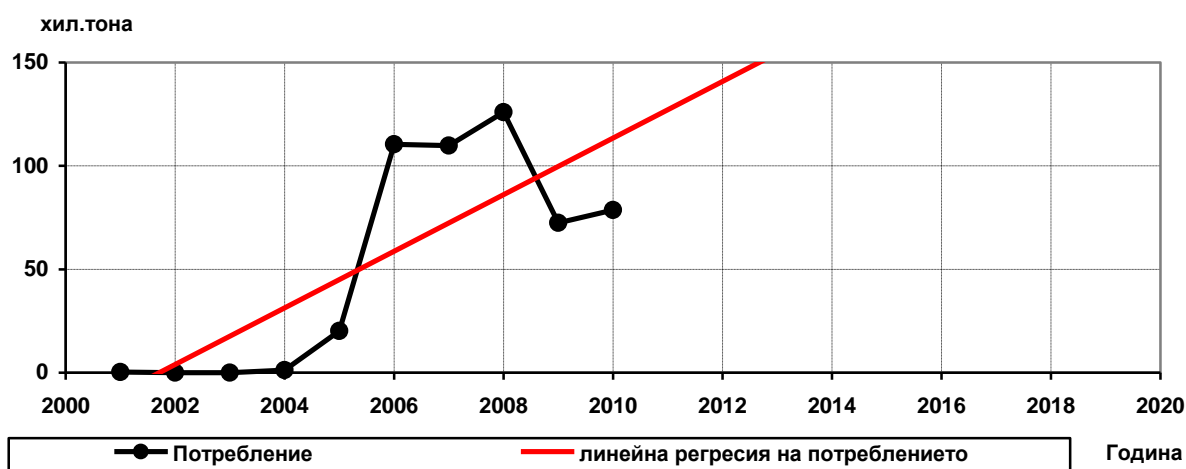
Пясъчници за фелдшпатовата суровина – добивът на пясъчници за фелдшпатовата суровина е реализиран през 2006 – 2008 г. Максималното произведено количество е 2 хил.т. (2007 г.). Количеството запаси към 01.01.2011 г. е 24 732,8 хил.т.

Данните за производството, вноса и износа, както и изчисленото потребление на посочените подземни богатства у нас са дадени в табл. № II.2.11.

Таблица № II.2.11

№	Продукт	Мярка	Година										
			2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
1	Производство	ХИЛ.Т.		0,3	0,0	0,0	1,2	20,2	110,4	109,9	126,0	72,4	78,6
2	Внос	ХИЛ.Т.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1
3	Износ	ХИЛ.Т.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4	Потребление	ХИЛ.Т.		0,3	0,0	0,0	1,2	20,2	110,4	109,9	126,0	72,4	78,7

На фиг. II.2.11. е представена прогноза за развитието на потреблението на фелдшпат; левцит; нефелин и нефелин сиенит; флуорит и др. в България за периода 2011 – 2020 г.

Фиг. II.2.11. Прогноза за развитието на потреблението на фелдшпат; левцит; нефелин и нефелин сиенит; флуорит и др. в България за периода 2011 – 2020 г.

На фиг. II.2.11 се вижда тенденцията на сравнително бързо увеличаване на потреблението на фелдшпат; левцит; нефелин и нефелин сиенит; флуорит и др.

II.2.12. Вермикулит, перлит и хлорити, неекспандирани – (ВЕРМИКУЛИТОВА СУРОВИНА, ВЕРМИКУЛИТ СЪДЪРЖАЩА СУРОВИНА) (25301)

Вермикулитова суровина – през периода 2000 – 2010 г. добив на вермикулитова суровина не е осъществяван. Количеството запаси от нея към 01.01.2011 г. е 32,8 хил.т.

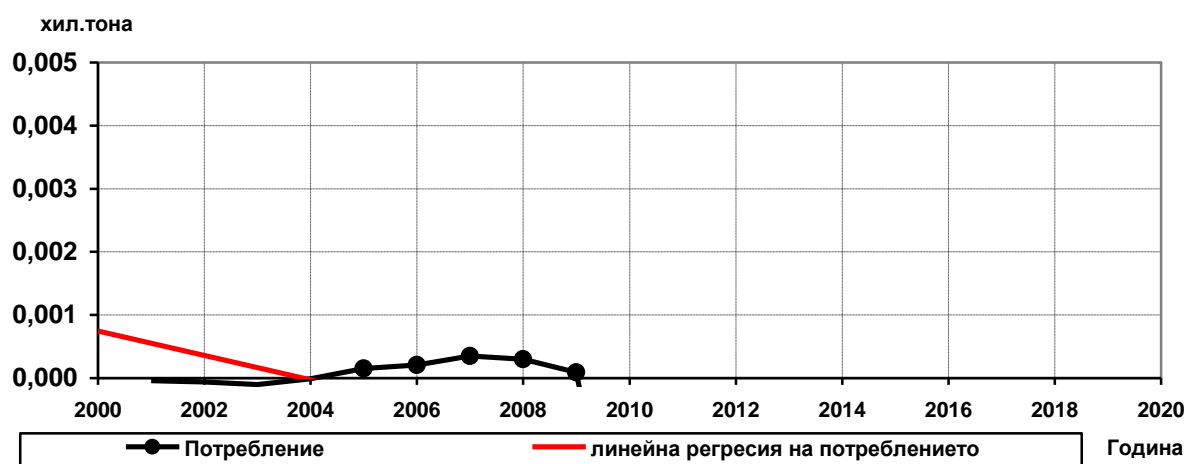
Вермикулит съдържаща суровина - през същия период производство на вермикулитсъдържаща суровина не извършван. Запасите от нея към 01.01.2011 г. са в размер на 7301,2 хил.т.

Данните по години за производството, вноса и износа, както и изчисленото потребление общо за подгрупа II.2.12. в България са дадени в табл. № II.2.12.

Таблица № II.2.12

№	Продукт	Мярка	Година											
			2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	
1	Производство	хил.т.		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2	Внос	хил.т.	0,00004	0,00002	0,00002	0,00001	0,00001	0,00019	0,00024	0,00036	0,00030	0,00017	0,00016	
3	Износ	хил.т.	0,00006	0,00007	0,00008	0,00010	0,00002	0,00004	0,00003	0,00001	0,00000	0,00007	0,00421	
4	Потребление	хил.т.		-0,00004	-0,00006	-0,00010	-0,00001	0,00015	0,00021	0,00035	0,00030	0,00009	-0,00405	

На фиг. II.2.12 е представена прогноза за развитието на потреблението на вермикулитова и вермикулитсъдържаща суровина в България за периода 2011 – 2020 г.

Фиг. II.2.12. Прогноза за развитието на потреблението на вермикулитова и вермикулитсъдържаща суровина в България за периода 2011 – 2020 г.

II.2.13. Обобщени изводи па група Индустириални минерали

1. Като цяло групата на индустриалните материали бележи тенденция на ръст на търсенето в прогнозния период. Изключение правят само бентонитовата, баритната, гипсовата и азбестовата суровина.

2. Бъдещото развитие на търсенето на суровините от групата на индустриалните материали зависи изцяло от потреблението на техните продукти.

3. Потреблението на каменна сол е свързано с развитието на потреблението на калцинирана сода от „Солвей Соди” АД, гр. Девня. В обозримо бъдеще рязък скок в потреблението на калцинирана сода не се очаква.

4. При група 2.2 търсенето бележи значим ръст през анализирания период. Добивът на талкошисти е нисък и епизодичен. Потреблението на винервайс е слабо и бележи тенденция на спад. Добивът на варовици за фуражната промишленост бележи висок ръст през последните години и проявява тенденция на развитие. Добивът на клиноптилолитови зеолити е нисък и проявява тенденция на спад. Натриевите пегматити се характеризират с периодичен добив, а през последните години рязко спадат, което обуславя тенденция на спад в търсенето. Добив на халцедонови силицити не е реализиран през анализирания период. Количеството запаси е

ниско и не се наблюдава търсене. Нефтошисти за черната металургия след спирането на Металургичния комбинат „Кремиковци” не се търсят. Бъдещото потребление зависи от развитието на черната металургия в България, което е за съжаление не е оптимистично. Кремъчните конкреции имат слабо търсене и не се очаква, то да се повиши. Добивът на витрофир е нисък, а последните години дори не е реализиран, което говори за спад в неговото търсене като суровина за стъklarската промишленост. Сметит-илитовите аеролити не се добиват и не се отчита търсене на такива. Олигомиктите реализират постоянен добив и тенденция за запазване на постоянно потребление. Калиевите пегматити се характеризират със слабо, но постоянно потребление.

5. Търсенето на минерали от група 2.3. е слабо, но с тенденция на плавно развитие. Търсенето на кварц за кварцово стъкло е ниско и с тенденция на спад. Това важи и за кварцитите за динасов огнеупор. Добивът и търсенето на кварцови пясъци за стъklarство и леярство е постоянно и запазва същата тенденция на развитие. Търсенето на кварцови пясъци за филтрационни цели е слабо, а през последните години добивът им дори преустановен. Кварц фелдшпатовите пясъци реализират постоянно търсене, но проявяват тенденция на спад. Търсенето на кварцови пясъци в каолиновата суровина за стъklarството е постоянно и тенденцията е към утвърждаване на търсенето в обем на около 500 хил.т. Това количество ще се увеличава с разкриването на добри възможности за износ и предстоящото развитие на стъklarската индустрия в България. Търсенето на кварцити и кварцови пясъци за металургията, за пълнители и жилин кварц за феросплави е замряло. То зависи от перспективите на черната металургия в страната.

6. Добивът на каолинова суровина се характеризира с нарастване през анализирания период. Търсенето плавно расте и прогнозите е то да продължава да нараства. През анализирания период не е отчетено търсене на каолинови глини и тенденцията е добив да не се реализира.

7. Търсенето на суровините от група 2.5 е слабо и тенденцията е към намаляване. Търсенето на бентонитови глини за леярството е слабо и тенденцията е към намаляване. Добивът и търсенето на перлит е непостоянно и перспективите са към намаляване на търсенето на перлит за строителни нужди. Търсенето и добив на бял бентонит и бентонит за белилна пръст и керамика не е отчетено през анализирания период. Перспективите за развитие на търсене и добив не са обнадеждаващи. Бентонити за козметиката не са добивани. Изключение прави 2010 г. с ниско производство. Развитието на потреблението на тази суровина е силно ограничено.

8. Търсенето и производството на суровините от група 2.6 е основано почти изцяло на огнеупорните глини като преобладава вноса. През последните години тяхното потребление е реализирало известен ръст. Перспективите пред тях са обнадеждаващи. Камениновите глини се характеризират с намаляващо потребление и добив. Същото важи и за огнеупорната пръст.

9. Вътрешното търсене и производството на баритова суровина се ограничи от затварянето на рудник „Кремиковци”. Съгласно предоставените

данни от МИЕТ потреблението след 2005 г. добива отрицателни стойности, което води до заключението, че предоставените данни са компрометирани.

10. Гипсовата суровина през анализирания период проявява тенденция на ръст. С настъпването на кризата потреблението рязко се намали, цените ръстът, а бъдещото развитие зависи изцяло от перспективите пред строителния сектор.

11. Търсенето на индустриалните материали от група 2.9 е постоянно с перспектива за бъдещо развитие. Потреблението и производството на варовици за химическата промишленост е динамично, но постоянно. Очакванията са за слаб ръст в тяхното потребление. Търсенето на варовици за флюс е ограничено и силно намаляващо, а перспективите са необнадеждаващи. През последните години не е реализиран добив на доломити като огнеупорна суровина. Перспективите и тук са неблагоприятни. Добив на пясъци за камениново производство не е реализиран през анализирания период. Не се очаква възникване на търсене на такива. Доломити за пълнители не са добивани, а търсенето е основано изцяло на внос. Бъдещия добив на доломитна суровина за пълнители е перспективен, но зависи от икономическа обосновка за това. Не са добивани мрамори за химическата индустрия и не се очаква бъдещо търсене на тези суровини. Както и другаде добива на доломити за металургията е преустановен, а вътрешното потребление е слабо.

12. През анализирания период не е реализиран добив на азбестосъдържаща суровина в България. Вътрешното потребление е изключително слабо и епизодично. Изменение на търсенето за прогнозния период не се очаква.

13. Търсенето и производството на суровините от група 2.11. е слабо, но с тенденция на нарастване. Производството на флуоритова суровина е ниско с тенденция на нарастване. Търсенето на гранити и риолити за получаване на фелдшпад е ниско, задоволява се от добива, но се очаква плавно да нарасне. Това важи и за туфите за фелдшпат и пясъчниците за фелдшпат.

14. При група 2.12 търсенето е слабо. Вермикулитна суровина до момента не се добива, а и близко бъдеще не се очаква да се добива. Потреблението е изцяло основано на внос.

II.3. Прогнозиране на търсенето и анализ на потреблението на нефт и газ

II.3.1. Нефт

Пазарът на нефт и нефтопродукти в страната е напълно либерализиран. В България оперира най-голямата нефтена рафинерия на Балканския полуостров с мажоритарен собственик Лукойл.

Сред по-големите участници в търговията с нефт и нефтени продукти са LUKOIL, PETROL, OMV, SHELL, NAFTEX, PRISTA-OIL, OPET, и LLENIC PETROLEUM.

„ЛУКОЙЛ България” ЕООД е дъщерно дружество на руската Лукойл от 1999 г. Тя е лидер в търговията и дистрибуцията на горива, полимери и нефтохимикали. Групата притежава верига над 200 бензиностанции в цялата

страна, с висок дял от пазара на нефтопродукти, горива и полимери в държави от Югоизточна Европа.

„ПРИСТА ОЙЛ” АД е част от Групата на „ПРИСТА ОЙЛ”, която посредством дъщерните си дружества в цяла Европа, упражнява дейности в областта на производството, разпространението, продажбата и търговията с двигателни и индустриални масла, греси, спирачни течности, металообработващи течности и охлаждащи течности. През последните 13 години фирмата е развила икономически отношения в над 20 държави от региона, като пазарното ѝ присъствие в отделните страни е в рамките между 5-55%.

„ПЕТРОЛ” АД е частна компания. Тя е лидер в дистрибуцията на горива в България, с повече от 500 бензиностанции, собствена рафинерия, лаборатории за постоянен контрол на качеството на нефтопродуктите, 80 петролни бази и 3 петролни пристанищни терминала, равномерно разпределени в цялата страна.

На таблица III.3.1 е представено производството, вноса, износа, изменението на запасите, потреблението и средногодишната цена на нефта в Р. България за периода 2001 – 2010 г.

Таблица № II.3.1.

№	Продукт	Мярка	Година										
			2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011 ^P
1	Производство	х.тона	32,0	33,0	26,7	30,2	27,2	25,3	24,0	23,0	24,0	22,4	28,0
2	Внос	х.тона	5 406,0	5 214,0	4 973,0	5 587,0	6 039,0	7 075,0	7 109,0	7 213,0	6 158,0	5 468,0	5 726,0
3	Износ	х.тона	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4	Изменение на запасите	х.тона	74,0	16,0	-46,0	109,0	-116,0	11,0	44,0	97,0	-64,0	-25,0	-92,0
5	Потребление 5=1+2-3-4	х.тона	5 364,0	5 231,0	5 045,7	5 508,2	6 182,2	7 089,3	7 089,0	7 139,0	6 246,0	5 515,4	5 662,0
6	Средна цена (crude oil)	\$/барел	23,00	22,81	27,69	37,66	50,04	58,30	64,20	91,48	53,48	71,21	87,50

Източник: НСИ

Потребностите от нефт в страната се обезпечават основно от внос. Най-големия вносител и преработвател на нефт е „Лукойл Нефтохим Бургас” АД.

Добивът на нефт в Р България е в незначителни количества. Осъществява се от предприятие „Проучване и добив на нефт и газ” гр. Долни Дъбник

През 2010 г. от „Лукойл Нефтохим Бургас” АД са внесени 5,4 млн. тона суров нефт, което е с 11,2 % по-малко в сравнение с 2009 г. Произведени нефтопродукти се реализират основно на вътрешния пазар на горива. Това са автомобилно, дизелово и самолетно гориво и масла.

През последните 10 години се наблюдава тенденция на намаляване на добива на нефт и нарастване на вноса и на потреблението в България.

Вследствие на световната финансова и икономическа криза през 2009 и 2010 г. в световен и национален мащаб се сви производството и потреблението на нефт и нефтопродукти

През 2011 г. се наблюдава увеличаване на производството и потреблението на нефтопродукти както на вътрешния, така и на световния пазар.

На фиг. II.3.1 е представена прогноза за развитието на потреблението на нефт в България.

Фиг. II.3.1. Прогноза за развитието на потреблението на нефт в България за периода 2011 – 2020 г.

От данните на фиг. II.3.1 е видно, че потреблението на нефт в България се запазва относително постоянно с явна тенденция на плавно нарастване.

II.3.2. Природен газ

Пазарът на природен газ в България се намира в условия на държавна регулация на цените за индустрията и за населението. Тази регулация се осъществява от Държавната комисия за енергийно и водно регулиране.

„Melrose Resources Sarl” и „Проучване и добив на нефт и газ” АД осъществяват националния добив на природен газ в страната. Поради изчерпване на залежите от природен газ в находището на Галата, добитите през 2010 г. количества, покриват 2,5 % от вътрешното потребление. Останалото количество е внос от „Газпром”, Русия.

„Булгаргаз” ЕАД и „Булгартрансгаз” ЕАД са създадени в резултат на юридическо и организационно реструктуриране на националната газова компания съгласно изискванията на Директива 2003/55 като същите понастоящем са дъщерни дружества на „Български енергиен холдинг” ЕАД.

Газоразпределението се осъществява от регионални и локални компании като с основен пазарен дял от 65,4% притежават дъщерните дружества на „Овергаз Инк.” АД. „Черноморската технологична компания” е с пазарен дял от 12,8%, „Ситигаз България” е с 9,1%, а останалите дружества са с по-малки дялове.

На таблица II.3.2 е представено производството, вноса, износа, изменението на запасите, потреблението и средногодишната цена на природен газ в Р. България за периода 2001 – 2010 г.

Таблица № II.3.2.

№	Продукт	Мярка	Година									
			2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
1	Производство	млн.м ³ (15°С)	24,0	22,0	15,0	337,0	500,0	485,0	287,0	213,0	12,0	71,0
2	Внос	млн.м ³ (15°С)	3 611,0	3 286,0	3 184,0	3 176,0	2 880,0	3 051,0	3 345,0	3 433,0	2 521,0	2 609,0
3	Износ	млн.м ³ (15°С)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4	Изменение на запасите	млн.м ³ (15°С)	14,0	142,0	-178,0	221,0	47,0	89,0	68,0	52,0	-16,0	-134,0
5	Потребление 5=1+2-3-4	млн.м ³ (15°С)	3 621,0	3 166,0	3 377,0	3 292,0	3 333,0	3 447,0	3 564,0	3 594,0	2 549,0	2 814,0
5	Средна цена	лв/ГДж	п.а.	п.а.	п.а.	п.а.	п.а.	п.а.	11,68	15,41	17,16	17,54

Източник: НСИ

Производството на природен газ в България се осъществява от подземно газохранилище "Чирен" с капацитет на активен газ около 350 млн. м³/годишно.

През 2010 г. вносът на природен газ в България за 2010 г. е 2 609 млн. м³ и се осигурява от Русия. Местният добив на природен газ е 71 млн. м³, реализирани от „Проучване и добив на нефт и газ“ АД и „Мелроуз Ресорсис Сарл“; същият, в сравнение с 2009 г., е нараснал шест пъти.

През 2010 г. потреблението на природен газ в страната е 2 814 млн. м³, което е с 10,4 % повече в сравнение с 2009 г. Индустрията консумира 54% от вътрешното потребление. Тя е следвана от енергийния сектор с 39%, от услуги и обществен сектор с 5% и от битови консуматори с 2%. Продажбите на природен газ за потребителите в страната се осъществяват от „Булгаргаз“ ЕАД и от лицензирани газоразпределителни дружества.

В структурата на индустриалните потребители, с водещ дял от 64% е химическата промишленост, следвана от стъklarска и порцеланова промишленост -12%, металургията - 10%, строителство -3% и други 11%.

В структурата на потребителите от енергийния сектор са включени всички предприятия и енергийни инсталации, които преобразуват природния газ в топлинна и електрическа енергия. С преобладаващ дял от 68 % е групата на топлофикационните дружества, осъществяващи централизирано топлоснабдяване и заводските централи (инсталации в индустриални предприятия) с дял от 32%.

На фиг. II.3.2 е представена прогноза за развитието на потреблението на природен газ в България.

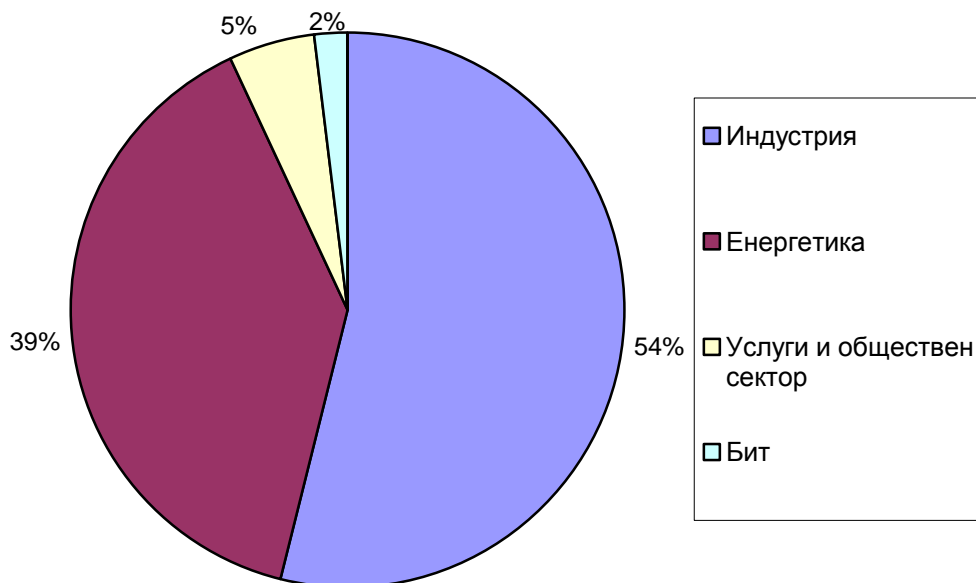

Фиг. II.3.2. Прогноза за развитието на потреблението на природен газ в България за периода 2011 – 2020 г.

През 2010 и 2011 г. се наблюдава нарастване на производството и потреблението на нефтопродукти както на вътрешния, така и на световния пазар.

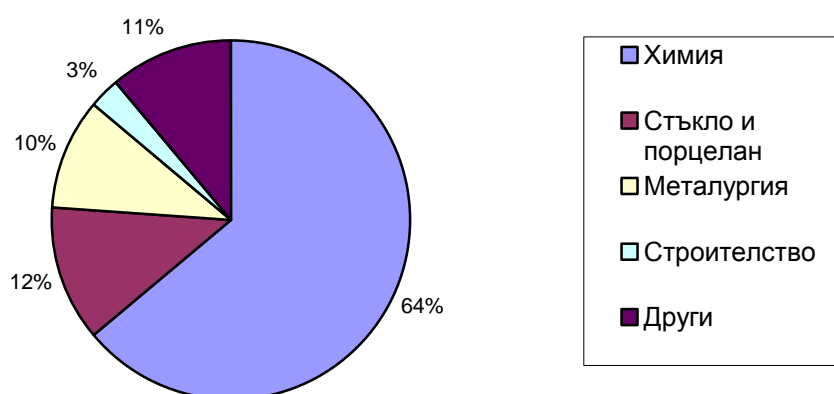
Понастоящем добиваните количества нефт и земен газ заемат незначителен дял в топлинно-енергийния баланс на страната.

На фиг. II.3.3 е представено потреблението на природен газ по икономически и обществени сектори.

Фиг. II.3.3. Потребление на природен газ по икономически и обществени сектори

На фиг. II.3.4 е представено потреблението на природен газ по икономически дейности в сектор индустрия.

Фиг. II.3.4. Потребление на природин газ по икономически дейности в сектор Индустрия

Фигури II.3 и II.4 са построени по данни на МИЕТ.

II.3.3. Кондензат

Газовият кондензат е продукт, добиван от газови и нефтени находища, а също така и при ректификация на нефт.

На таблица II.3.3 е представено производството, вноса, потреблението, средногодишната цена на газовия кондензат в Р. България за периода 2000 – 2010 г.

Таблица № II.3.3.

№	Продукт	Мярка	Година											
			2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011 ^p
1	Производство	хил.тона	1,2	1,4	0,7	1,2	2,9	2,8	2,2	1,7	1,1	0,7	0,7	1,1
2	Внос	хил.тона	167,8	0,0	0,0	0,1	2,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0	0,0
3	Износ	хил.тона	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0
4	Потребление 4=1+2-3	хил.тона	169,0	1,4	0,7	1,3	4,9	2,8	2,2	1,7	1,1	0,7	1,7	1,1
6	Средна цена	Евро/тон	224,1	229,7	201,34	164,48	226,2	346,78	442,99	465,63	508,86	359,11	604,59	548,45

Източник: МИЕТ

От данните на табл. № II.3.3 е видно, че газовият кондензат заема много малка част от енергийните запаси на България, а също така и от енергийните суровини, потребявани в страната. През последните години в световен мащаб се наблюдава засилен интерес към добива на газов кондензат и на шистов газ на основата на технологии, основани на утилизация на въглищни находища със сложни за конвенционална експлоатация технологични условия.

На фиг. II.3.5 е представена прогноза за развитието на потреблението на кондензат в България до 2020 г.

Фиг. II.3.5. Прогноза за развитието на потреблението на газов кондензат в България за периода 2011 – 2020 г.

През 2010 и 2011 г. се наблюдава намаляване на производството и потреблението на кондензат както на вътрешния, така и на световния пазар.

Добиваните количества кондензат заемат незначителен дял в топлинно-енергийния баланс на страната.

II.3.4. Основни изводи и препоръки по група Нефт и газ

1. Съществуващата детайлна и подробна информация, относно енергийните подземни богатства в НСИ и в МИЕТ благоприятства изготвянето на настоящото изследване. При разработването на задачата са използвани данни от НСИ и от Бюлетините за състоянието и развитието на енергетиката на Р. България.

2. През последните 10 години се наблюдава тенденция на намаляване на добива на нефт и нарастване на вноса и на потреблението в България. От началото на икономическата криза се регистрира спад във вътрешното потребление на нефт в страната. Това е продиктувано и от високите международни цени на петрола и увеличението на акцизите върху течните горива. Перспективите са към запазване и плавно увеличаване на потреблението на нефт и нефтопродукти през следващите години. Запазва се монополната позиция на „Лукоил” в България.

3. Добивът на природен газ в страната покрива едва 2,5% от вътрешното потребление и плавно намалява. Основен доставчик на природен газ както за страната, така и за Европа е „Газпром”, Русия. Държавната регулация на цените на горивата не успява да намали устойчивия им ръст през последните години. В условията на криза през 2009 и 2010 г. индустриалните потребители и домакинствата свиха потреблението на природен газ. През 2011 г. потреблението на газ възвърна предишните си равнища и при благоприятно развитие на световната икономика се очаква да се увеличи. Съществуващата несигурност на световните финансови пазари не позволява да се изведе явна тенденция за устойчив ръст на вътрешното

потребление в страната. Основни потребители на природен газ в страната са енергетиката, химическата и стъklarската промишленост.

4. Газовият кондензат заема малка част от енергийните запаси на България, а също така и от енергийните суровини, употребявани в страната. През последните години се регистрира свиване на производството и потреблението на газови кондензати. Независимо от засиления интерес в страната към газовите кондензати и извличането на шистови газове с неизяснени позиции, относно екологичните аспекти на добивните технологии перспективите са към плавно намаляване на вътрешното му потребление.

II.4. Прогнозиране на търсенето и анализ на потреблението на твърди горива

II.4.1. Черни въглища

Добивът на черни въглища е съсредоточен в „Балканбас“. Общият добив на черни въглища е незначителен (13,4 хил.т.) и е реализиран от Мини „Балкан 2000“ ЕАДОбогатяват се в Централна обогатителна фабрика в гр. Твърдица, след което до скоро се коксуваха в Кремиковци за целите на черната металургия. Получените отпадъци се изпращат в ТЕЦ „Сливен“. Малки количества черни въглища се добиват около Белоградчик и в с. Горно и Долно Оризово в Западна Стара планина. Открити са въглища и в Добруджанския басейн, който е със запаси от 409 млн.т., но са на голяма дълбочина и са оводнени, което прави добива им засега технологично сложен и икономически нецелесъобразен.

На таблица II.4.1 е представено производството, вноса, износа, потреблението, средногодишната цена на черни въглища в Р. България за периода 2000 – 2010 г.

Таблица № II.4.1

№	Продукт	Мярка	Година											
			2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011 ^P
1	Производство	хил.тона	132,7	121,60	109,10	76,60	76,60	95,70	51,90	18,10	18,50	23,00	21,10	18,00
2	Внос	хил.тона	3266,7	677,5	3492,4	4443,7	4250,6	4287,4	4392,2	4757,5	4962,3	3048,5	2986,9	3250,0
3	Износ	хил.тона	1,6	0,5	3,0	4,7	9,5	4,5	5,8	17,4	36,2	11,7	77,7	52,0
4	Потребление 4=1+2-3	хил.тона	3 397,8	798,6	3 598,5	4 515,6	4 317,7	4 378,6	4 438,3	4 758,2	4 944,6	3 059,8	2 930,3	3 216,0
5	Средна цена	Евро/тон	43,15	37,35	46,42	41,7	49,93	60,34	62,79	66,83	88,93	77,47	82,82	80,0

Източник: НСИ и МИЕТ

От данните на табл. № II.4.1 е видно, че производството на черни въглища заема незначителна част от вътрешното потребление на страната, което се запазва относително постоянно.

На фиг. II.4.1 е представена прогноза за развитието на потреблението на черни въглища в България до 2020 г.

Фиг. II.4.1. Прогноза за развитието на потреблението на черни въглища в България за периода 2011 – 2020 г.

През 2010 и 2011 г. се наблюдава намаляване на производството и потреблението на черни въглища на вътрешния пазар, поради закриването на доменното производство и продажбата на „Кремиковци” АД на купувач с неясни намерения. При възобновяване на стоманодобива и чугунолеенето потреблението на черни въглища неминуемо ще се увеличи.

Добиваните количества черни въглища заемат незначителен дял в топлинно-енергийния баланс на страната.

II.4.2. Кафяви въглища

Добивът на кафяви въглища в България през 2010 г. заема едва 7,6 % от въгледобива и бързо спада, поради ограничените им разкрити запаси. Калоричността им е от 2000 до 5000 ккал/кг., а съдържанието на влага и пепел е около 20 %. Запасите им в натура са около 10 % от общите запаси на въглища, а в условно гориво - около 13 %. Около 45 % от добива им е съсредоточен в гр. Бобов дол.

Добивът на кафяви въглища в Перник през 2010 г. заема 41,2 %, но бързо спада, поради ограничените разкрити запаси и слаба рентабилност.

Черноморският басейн обхваща мините в селата Рудник и Черно море и има запаси от около 50 млн.тона. С най-малки запаси е Пиринският басейн (около 20 млн.тона). Той е разположен в землището на село Брежани. Малки количества кафяви въглища се добиват край Кюстендил (Бистрица) и гр. Николаево (Старозагорско). Кафявите въглища се използват основно за производство на електроенергия в ТЕЦ „Бобов дол” и ТЕЦ „Перник”, а също така и като гориво в промишлените централи и бита.

На таблица II.4.2 е представено производството, вноса, износа и потреблението на кафяви въглища в Р. България за периода 2000 – 2010 г.

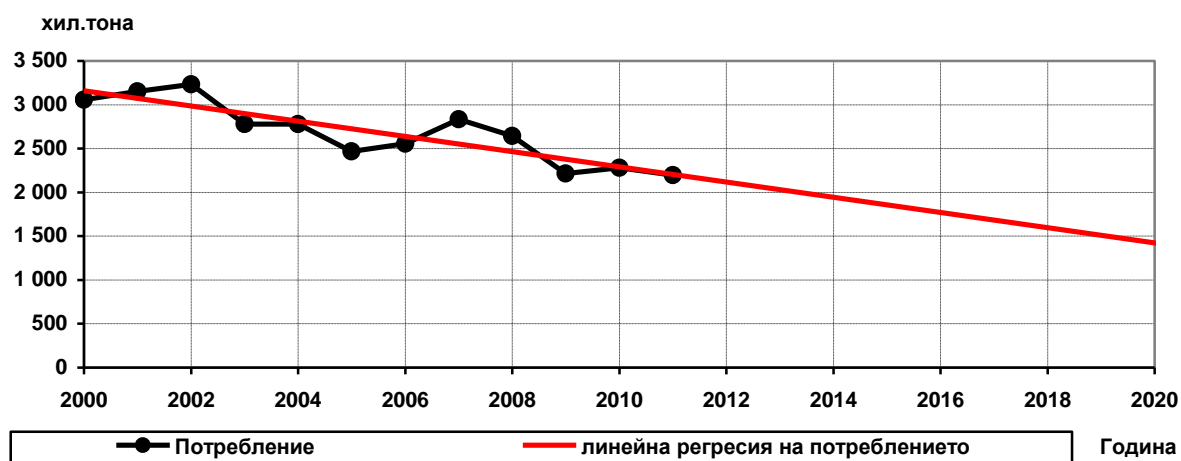
Таблица № II.4.2

№	Продукт	Мярка	Година											
			2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011 ^P
1	Производство	хил.тона	3058,6	3151,3	3231,9	2778,4	2777,2	2469,2	2556,9	2834,0	2643,2	2243,8	2321,2	2250,0
2	Внос	хил.тона	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3	Износ	хил.тона	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	29	42	52
4	Потребление 4=1+2-3	хил.тона	3058,6	3151,3	3231,9	2778,4	2778,2	2469,2	2556,9	2834,0	2643,2	2214,8	2279,2	2198,0

Източници: НСИ и МИЕТ

Добивът на кафяви въглища през последните години силно намалява, понеже разкритите и подготвените за изземване запаси са на изчерпване. Предвижда се разкриването на нови запаси от 3^{-ти} и 4^{-ти} пластовете на рудник „Бабино“, но все още икономическата целесъобразност не е уточнена, необходимите инвестиции са високи.

На фиг. II.4.2 е представена прогноза за развитието на потреблението на кафяви въглища в България до 2020 г.

Фиг. II.4.2. Прогноза за развитието на потреблението на кафяви въглища в България за периода 2011 – 2020 г.

Проявената на фиг. II.4.2 западаща тенденция зависи от икономическите интереси и финансови възможности на концесионера, разработващ рудниците от Бобовдолския и Пернишкия въглищни басейни.

II.4.3. Лигнитни въглища

В структурата на добитите въглища преобладават лигнитните – 92,3%, следвани от кафявите – 7,6% и черни въглища – 0,1%. Общият добив на лигнитни въглища е 25,1 млн. тона като техен основен производител е Мини „Марица изток“ ЕАД, с дял от 95,9%. Други производители на лигнитни въглища са мините „Бели брег“ (1,5%), „Станянци“ (1,4%) и „Чукурово“ (1,2%).

Състоянието на запасите и ресурсите от лигнитни въглища на „Мини Марица-изток“ ЕАД към 01.01.2011 г. възлиза на 2,104 млн. тона.

Лигнитните въглища са основните местни сурови, от които пряко зависи развитието на енергетиката. Те заемат 91 % от запасите на въглища в страната, нискокалорични са (между 1200 – 1600 ккал/кг.) и съдържат много примеси - влага, пепел, сярна и др.

На таблица II.4.3 е представено производството, вноса, износа, потреблението и средните цени на лигнитни въглища в Р. България за периода 2000 – 2010 г. и прогноза за 2011 г.

Таблица № II.4.3

№	Продукт	Мярка	Година											
			2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011 ^P
1	Производство	хил.тона	23123,4	23 854,9	23 201,6	24 559,0	23 384,5	22 146,1	22 749,5	25 325,0	26 007,8	25 014,8	27 148,3	32850,0
2	Внос	хил.тона	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3	Износ	хил.тона	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4	Потребление 4=1+2-3	хил.тона	23123,4	23854,9	23201,6	24559,0	23385,5	22146,1	22749,5	25325,0	26007,8	25014,8	27148,3	32850,0
5	Средна цена	лв/тон	12,17	12,34	12,44	12,46	12,37	12,92	13,66	14,27	16,34	16,85	16,49	17,14

Източници: НСИ и МИЕТ

Както се вижда от табл. № II.4.3 потреблението на лигнитни въглища е основано изцяло на вътрешното производство. Това е обосновано от съотношението транспортни разходи – цена до топлоелектрическите централи, пригодени за изгаряне на нискокалорични и нискокачествени въглища.

На фиг. II.4.3 е представена прогноза за развитието на потреблението на лигнитни въглища в България до 2020 г.

Фиг. II.4.3. Прогноза за развитието на потреблението на лигнитни въглища в България за периода 2011 – 2020 г.

Проявената на фиг. II.4.3 нарастваща тенденция е в резултат на увеличаване на електропотреблението от индустрията, услугите и домакинствата.

II.4.4. Антрацитни въглища

Антрацитните въглища са с най-висока калоричност (между 6000 и 7000 ккал/кг), но запасите им са незначителни (0,2% от натуралните и 0,55 от запасите в условно топливо). По тази причина добивът им от 2004 г. прекратен. Единственото до тогава експлоатирано находище е край Своге. Въглищата се обогатяваха на гара Томпсън.

Находище на антрацитни въглища има и край Белоградчик, но то е с малки запаси.

Антрацитните въглища намират приложение в стъklarството, производството на карбид и вародобив.

На таблица II.4.4 е представено производството, вноса, износа, потреблението, средните цени на антрацитните въглища в Р. България за периода 2000 – 2010 г. и прогноза за 2011 г.

Таблица № II.4.4

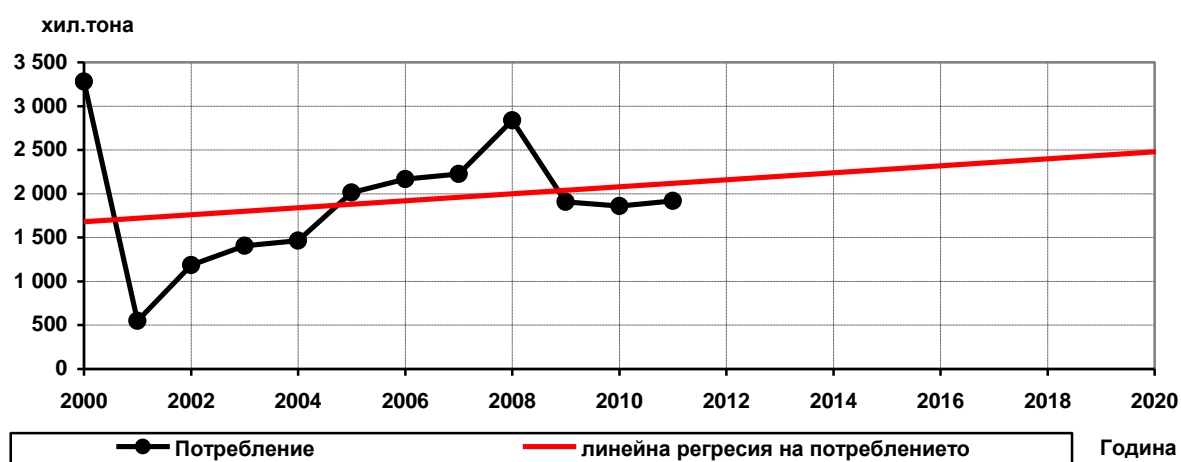
№	Продукт	Мярка	Година											
			2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011 ^p
1	Производство	хил.тона	15,6	14,3	13,0	8,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	18,0
2	Внос	хил.тона	3266,7	536,6	1173,6	1396,2	1464,6	2016,9	2170,6	2229,6	2843,9	1908,4	1858,4	1900,0
3	Износ	хил.тона	0,4	0,1	1,1	0,3	0,8	2,5	1,8	2,4	7,2	2,0	0,2	1,0
4	Потребление 4=1+2-3	хил.тона	3 281,9	550,8	1 185,5	1 404,8	1 463,8	2 014,4	2 168,8	2 227,2	2 836,7	1 906,4	1 858,3	1 917,0
5	Средна цена	лв/тон	43,15	38,37	42,11	34,03	42,52	48,49	50,28	61,67	83,19	81,56	83,70	85,00

Източници: НСИ и МИЕТ

Както се вижда от табл. № II.4.4 потреблението на антрацитни въглища е основано изцяло на внос.

Добивът на антрацитни и черни въглища в България е недостатъчен за нуждите на страната, поради което се внасят годишно около 3,5 млн.тона въглища главно от Украйна (1,9 млн.тона антрацитни и 1,5 млн.тона черни).

На фиг. II.4.4 е представена прогноза за развитието на потреблението на антрацитни въглища в България до 2020 г.

Фиг. II.4.4. Прогноза за развитието на потреблението на антрацитни въглища в България за периода 2011 – 2020 г.

Проявената на фиг. II.8 нарастваща тенденция е в резултат на увеличаване на потреблението на антрацитни въглища основно в стъklarската промишленост.

Добивът на антрацитни и черни въглища в България е недостатъчен за нуждите на страната, поради което се внасят годишно около 3,5 млн.тона въглища главно от Украйна (1,9 млн.тона антрацитни и 1,5 млн.тона черни).

Потенциални запаси от антрацитни въглища са открити в района на видинското село Киреево под връх "Връшка чука" с концесионер „Минно дружество Белоградчик“ АД.

II.4.5. Основни изводи и препоръки по група Твърди горива

1. Производството на черни въглища заема незначителна част от вътрешното потребление на страната, което се запазва относително постоянно. След закриване на доменното производство в „Кремиковци“ вътрешното потребление проявява тенденция на плавен спад

2. Добивът на кафяви въглища в България през 2010 г. заема едва 7,6 % от въгледобива и бързо спада, поради изчерпване на разкритите и подготвени запаси. Проявена е тенденция към плавно спадане на добива и потреблението на кафяви въглища.

3. През 2010 г. в структурата на добитите въглища най-голям относителен дял заемат лигнитните въглища. Те заемат значителен дял в структурата на производството на първична енергия на страната. Вследствие на увеличеното енергопотребление както от индустрията, така и от домакинствата, през последните две години, се очертава траен ръст на производството и потреблението им страната. Те са стратегическа суровина за енергетиката на страната.

4. Потреблението на антрацитни въглища е основано изцяло на внос. Добивът на антрацитни и черни въглища в България е недостатъчен за нуждите на страната. Потреблението е почти изцяло основано на внос на украински черни и антрацитни въглища. Отчетения ръст в стъklarската промишленост очертава тенденция на умерен ръст на потреблението на антрацитни въглища в страната.

II.5. Прогнозиране на търсенето и анализ на потреблението на строителни материали

В групата на строителните материали попадат следните подземни богатства, съгласно приетата им класификация по задача I:

№ ВИД ПОДЗЕМНО БОГАТСТВО

65 ВАРОВИЦИ ЗА ЦИМЕНТ

66 МЕРГЕЛИ ЗА ЦИМЕНТ

67 ГЛИНИ ЗА ЦИМЕНТ

68 КВАРЦОВИ ПЯСЪЦИ ЗА ЦИМЕНТ

69 ТРАС ЗА ЦИМЕНТ

70 ВАРОВИЦИ ЗА СТРОИТЕЛНО ВЪЗДУШНА ВАР

71 МРАМОРИ ЗА СТРОИТЕЛНО ВЪЗДУШНА ВАР

72 ГЛИНИ ЗА ТУХЛИ И КЕРЕМИДИ

- 73 ГЛИНИ ЗА ТУХЛИ
- 74 МЕРГЕЛИ ЗА ТУХЛИ И КЕРЕМИДИ
- 75 МЕРГЕЛИ ЗА ТУХЛИ
- 76 ЛЪОСОВИДНИ ГЛИНИ ЗА ТУХЛИ
- 77 ПЯСЪЦИ ЗА ТУХЛИ
- 78 ГЛИНЕСТИ ШИСТИ ЗА ШИСТОПОРИТ
- 79 ПЯСЪЦИ ЗА ВАРОПЯСЪЧНИ ТУХЛИ
- 80 ГЛИНИ ЗА ФАСАДНООБЛИЦОВАЧНИ ПЛОЧКИ
- 81 ГЛИНИ ЗА ФАЯНС И КИСЕЛИНОУСТОЙЧИВА КЕРАМИКА
- 82 МРАМОРИ ЗА МОЗАЙКА И БРАШНО
- 83 МРАМОРИ ЗА ТРОШЕН КАМЪК
- 84 ВАРОВИЦИ И ДОЛОМИТИ ЗА ТРОШЕН КАМЪК
- 85 ВАРОВИТИ МЕРГЕЛИ ЗА ТРОШЕН КАМЪК
- 86 РИОЛИТИ ЗА ТРОШЕН КАМЪК
- 87 АНДЕЗИТИ, АНДЕЗИТОВИ ТУФИ И ТРАХИАНДЕЗИТ ЗА ТРОШЕН КАМЪК
- 88 ГРАНИТИ ЗА ТРОШЕН КАМЪК
- 89 ПЯСЪЧНИЦИ ЗА ТРОШЕН КАМЪК
- 90 ПЯСЪЦИ И ЧАКЪЛИ ЗА ПЪЛНИТЕЛ НА БЕТОН
- 92 ВАРОВИЦИ ЗА БРЕГОЗАЩИТНИ СЪОРАЖЕНИЯ И ПЪТНО СТРОИТЕЛСТВО В
- 93 ЧЕРНИ ШИСТИ ЗА МОЗАЙКА
- 94 МЕТАМОРФИТИ ЗА ТРОШЕН КАМЪК
- 95 ТУФИ ЗА ЦИМЕНТ

Основната група на посочените полезни изкопаеми – строителни материали, предвид осигурената от възложителя, налична и достъпна изходна информация е разделена на **четири** подгрупи. Разделянето е извършено съгласно „Списък на минералните суровини и техните продукти по номенклатурата на митническата тарифа на Република България” и извършена експертна оценка.

Строителните подземни богатства са отнесени според предназначението им в следните основни групи:

- глини за тухли, керемиди, фаянсови и керамични изделия;
- чакъл, трошени камъни и пясъци за пътното строителство;
- мергели, пясъци и варопясъци за тухли и керемиди, мрамори, варовици и шисти за мозайка, брегозащитни съоръжения и пътното строителство;
- варовици, мергели, глини, кварцови пясъци за цимент, пясъци и чакъли за пълнители за бетон.

II.5.1. Глини за тухли, керемиди, фаянсови и керамични изделия

В тази група са обединени следните видове подземни богатства: глини за тухли и керемиди; глини за тухли; льосовидни глини за тухли; глинести

шисти за шистопорит; глини за фасаднооблицовачни плочки; глини за фаянс и киселиноустойчива керамика (25084⁴).

Производството, вноса, износа и потреблението на глини за тухли, керемиди, фаянсови и керамични изделия за периода 2000 – 2010 г. са представени на табл. № II.5.1.

Таблица № II.5.1

№	Продукт	Мярка	Година										
			2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
1	Производство	хил.т		142,23	101,85	134,58	188,65	312,45	144,90	397,30	300,03	110,60	35,53
2	Внос	хил.т	0,05	0,01	0,17	6,25	1,14	1,87	4,10	5,32	1,66	6,02	6,61
3	Износ	хил.т	0,04	0,07	0,04	0,02	0,10	0,19	0,27	0,21	0,38	0,12	0,08
4	Потребление 4=1+2-3	хил.т		142,16	101,98	140,80	189,69	314,13	148,73	402,41	301,30	116,50	42,06

На фиг. II.5.1 е представено потреблението на глини за тухли, керемиди, фаянсови и керамични изделия през последните 10 години и прогноза бъдещето му развитие.

Фиг. II.5.1. Прогноза за развитието на потреблението на глини за тухли, керемиди, фаянсови и керамични изделия в България за периода 2011 – 2020 г.

От данните в табл. № II.5.1 и фиг. II.5.1 се вижда, че вътрешното потребление е основано на вътрешното производство на глини в страната. Вносът и износът заемат несъществена част от потреблението.

През годините се наблюдава изключително висока динамика на производството и потреблението на глини в България. То проявява ясна тенденция към ръст, но вследствие на кризата в строителството тяхното потребление рязко се сви. Това разбира се е временно явление и след

⁴ Посоченият код е съгласно номенклатурата на Митническата тарифа на Р. България.

настъпване на оживление в сектор строителство вътрешното потребление се очаква рязко да се повиши.

II.5.2. Чакъл, трошени камъни и пясъци за пътното строителство

Групата е представена от чакъл и трошени камъни от видовете, използвани главно за бетониране или настилане на пътища, на железопътни линии, или други видове баластра, речен чакъл и кремък, дори термично обработени; макадам от шлаки или от други подобни промишлени отпадъци, дори съдържащ материали, упоменати в първата част на текста; смолен макадам; гранули, отломки и прах от камъните от №№ 2515 или 2516⁵, дори термично обработени (мрамори за трошен камък, варовици и доломити за трошен камък, варовити мергели за трошен камък, риолити за трошен камък, андезити, андезитови туфи и трахиандезит за трошен камък, гранити за трошен камък, пясъчници за трошен камък, метаморфити за трошен камък) (2517⁶).

На табл. № II.5.2. е представено производството, вноса и износа и потреблението на чакъл, трошени камъни и пясъци за пътното строителство за периода 2000 – 2010 г.

Таблица № II.5.2

№	Продукт	Мярка	Година										
			2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
1	Производство	хил.т		7884,2	8288,2	9007,7	10777,9	16590,6	15018,3	21074,4	22781,0	15375,7	15185,3
2	Внос	хил.т	10,4	2,4	17,1	24,4	20,2	16,9	19,1	37,7	40,2	21,5	14,1
3	Износ	хил.т	118,1	78,2	214,6	190,1	365,6	144,9	268,8	330,0	237,4	68,8	181,7
4	Потребление 4=1+2-3	хил.т		7808,4	8090,8	8842,1	10432,5	16462,5	14768,6	20782,0	22583,8	15328,4	15017,7

От данните на табл. № II.5.2 се вижда, че през анализирания период вътрешното потребление е основано на производството, а износа превишава вноса.

На фиг. II.5.2 е представено потреблението на чакъл, трошени камъни и пясъци за пътното строителство през последните 10 години и прогноза бъдещето му развитие.

⁵ Посоченият код е съгласно номенклатурата на Митническата тарифа на Р. България.

⁶ Пак оттам.

Фиг. II.5.2. Прогноза за развитието на потреблението на чакъл, трошени камъни и пясъци за пътното строителство в България за периода 2011 – 2020 г.

От фиг. II.5.2 се вижда, че през годините се наблюдава изключително висока динамика на производството и потреблението на глини в България. Производството и потреблението проявяват ясна тенденция към ръст. След настъпване на кризата в строителството потребление им рязко се свива. При настъпване на оживление в строителството закономерно вътрешното потребление рязко ще се повиши.

II. 5.3. Мергели, пясъци и варопясъци за тухли и керемиди, мрамори, варовици и шисти за мозайка, брегозащитни съоръжения и пътно строителство

В групата попадат следните строителни материали: мергели за тухли и керемиди; мергели за тухли; пясъци за тухли; пясъци за варопясъчни тухли; мрамори за мозайка и брашно; варовици за брегозащитни съоръжения и пътно строителство в, черни шисти за мозайка (**2517108⁷**)

На табл. № II.5.3. е представено производството, вноса и износа и потреблението на мергели, пясъци и варопясъци за тухли и керемиди, мрамори, варовици и шисти за мозайка, брегозащитни съоръжения и пътно строителство за периода 2000 – 2010 г.

Таблица № II.5.3

№	Продукт	Мярка	Година										
			2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
1	Производство	хил.т		174,86	284,83	285,73	369,00	414,87	476,53	1028,41	1391,58	464,99	632,18
2	Внос	хил.т	0,21	0,07	0,13	0,13	0,10	0,01	3,56	0,14	0,03	0,05	0,05
3	Износ	хил.т	1,00	0,73	0,89	90,44	251,10	115,60	188,56	197,55	171,12	45,14	140,83
4	Потребление 4=1+2-3	хил.т		174,20	284,07	195,42	118,00	299,27	291,54	831,01	1220,49	419,90	491,40

⁷ Посоченият код е съгласно номенклатурата на Митническата тарифа на Р. България.

От данните на табл. № II.5.3 се вижда, че през анализирания период вътрешното потребление е основано изцяло на производството, а износа превишава вноса. От 2005 г. производството и износа рязко нарастват. С настъпването на ефектите от световната финансова и икономическа криза производството, износа и вътрешното потребление рязко спадат.

На фиг. II.5.3 е представена прогноза за развитието на потреблението на мергели и пясъци за тухли, мрамори и шисти за мозайка, варовици за пътно строителство и др. в България за периода 2011 – 2020 г.

Фиг. II.5.3. Прогноза за развитието на потреблението на мергели и пясъци за тухли, мрамори и шисти за мозайка, варовици за пътно строителство и др. в България за периода 2011 – 2020 г.

От представената информация на табл. № II.5.3. и фиг. II.5.3. се вижда, че производството и потреблението бележат явна тенденция на значимо увеличение. През 2009 г. се регистрира рязък спад, но вследствие на увеличаване на обема на пътно-строителни дейности през 2010 г. търсенето възстановява бързо предишните си нива.

II. 5.4. Варовици, мергели, глини, кварцови пясъци за цимент, пясъци и чакъли за пълнители за бетон

В групата попадат следните видове материали: варовици за цимент; мергели за цимент; глини за цимент; кварцови пясъци за цимент; трас за цимент; варовици за строително въздушна вар; мрамори за строително въздушна вар; пясъци и чакъли за пълнители за бетон и туфи за цимент (2521⁸)

На табл. № II.5.4. е представено производството, вноса и износа и потреблението на варовици, мергели, глини, кварцови пясъци за цимент, пясъци и чакъли за пълнители за бетон за периода 2000 – 2010 г.

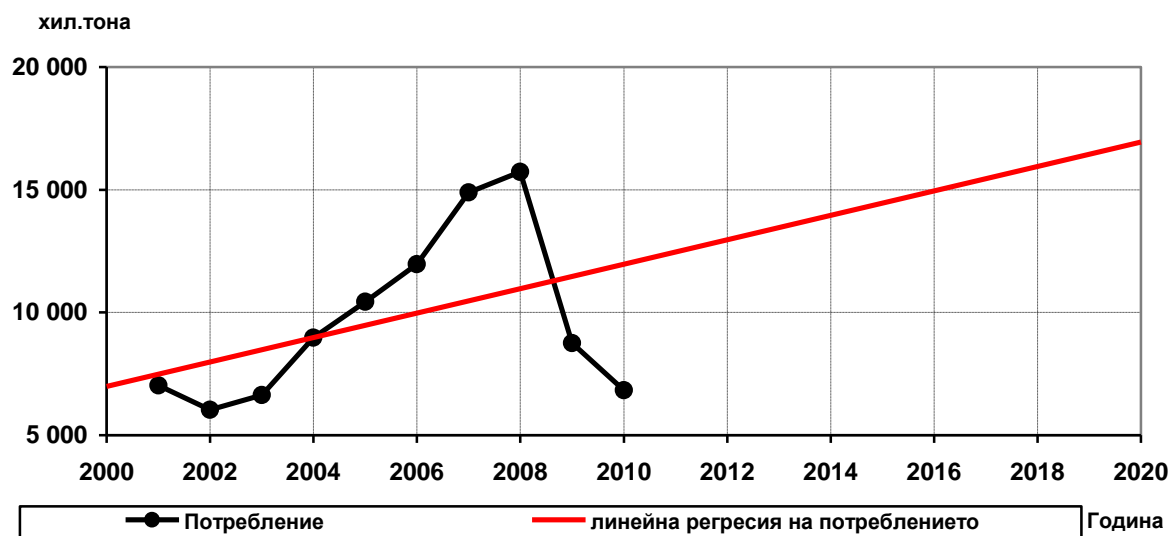
⁸ Посоченият код е съгласно номенклатурата на Митническата тарифа на Р. България.

Таблица № II.5.4

№	Продукт	Мярка	Година										
			2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
1	Производство	хил.т		7019,26	6034,90	6630,40	8969,76	10438,14	11969,20	14893,12	15722,84	8747,72	6833,22
2	Внос	хил.т	0,05	0,01	0	0	0	0	0	0	0	0	0,02
3	Износ	хил.т	0	0	0,02	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Потребление 4=1+2-3	хил.т		7019,27	6034,88	6630,40	8969,76	10438,14	11969,20	14893,12	15722,84	8747,74	6833,24

От данните на табл. № II.5.4 се изяснява, че вътрешното потребление е основано на производството. През годините вноса и износа са епизодични и заемат несъществена част от производството и потреблението на строителни материали, предназначени за производство на бетони.

На фиг. II.5.4 е дадена прогноза за развитието на потреблението на варовици, мергели, глини, кварцови пясъци за цимент, пясъци и чакъли за пълнители за бетон и др. в България за периода 2011 – 2020 г.

Фиг. II.5.4. Прогноза за развитието на потреблението на варовици, мергели, глини, кварцови пясъци за цимент, пясъци и чакъли за пълнители за бетон и др. в България за периода 2011 – 2020 г.

От представената информация на фиг. II.5.4. се вижда, че производството и потреблението на строителните материали от групата е силно зависимо от икономическата ситуация в страната. След настъпване на световната финансова и икономическа криза търсенето рязко се сви. Производството и потреблението са тясно свързани и зависими от състоянието и перспективите пред вертикалното строителство в България.

II.5.5. Производство на строителни материали за периода 2000 – 2010 г.

Поради липса на данни за вноса и износа на строителни материали не може да се изготви детайлизиран анализ на търсенето им.

На табл. № II.5.5 е представена информация за производството на строителни материали по данни от балансите на запасите за периода 2000 – 2010 г. и прогноза за 2011 г.

От данните на табл. № II.5.5 може да се прогнозира развитието на добива за периода 2011 – 2020 г. За строителните материали, за които вноса и износа представляват нисък относителен дял от производството им, то това ще представи косвено тяхното вътрешно потребление.

Таблица № II.5.5

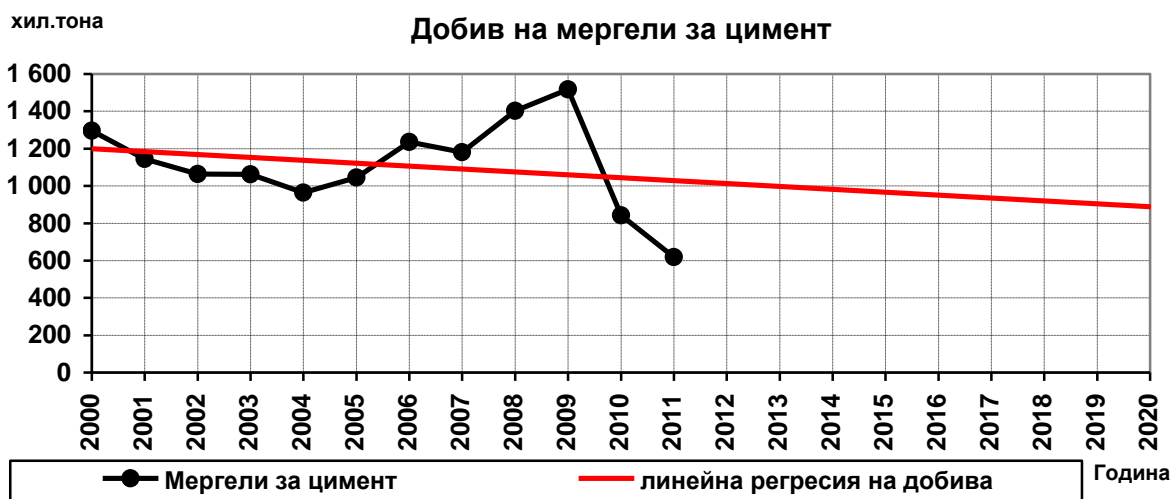
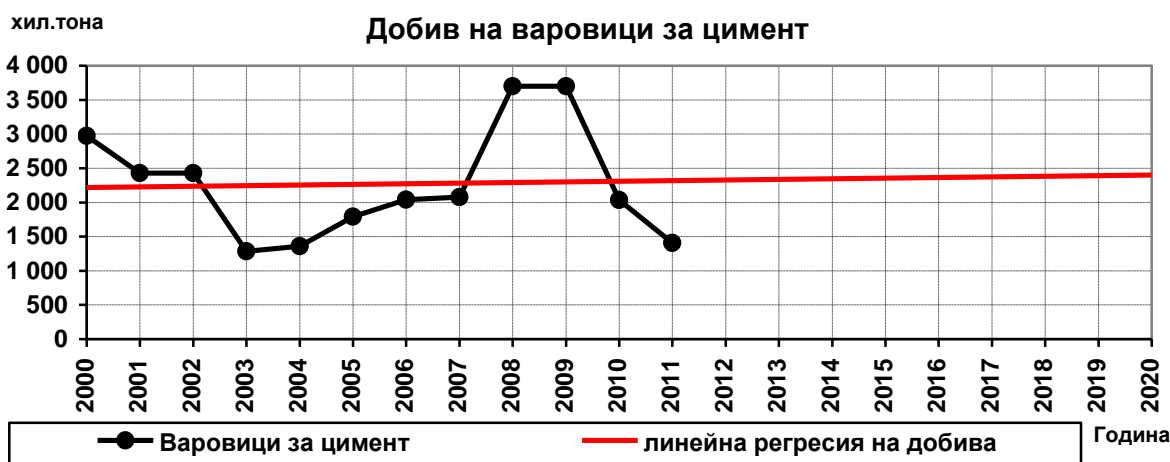
Група	ВИД СТРОИТЕЛНИ МАТЕРИАЛИ	КОД	МЕРНА ЕДИНИЦА	ДОБИВ											
				2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011 ^P
65	ВАРОВИЦИ ЗА ЦИМЕНТ	61	хил.т	2 971,20	2 427,40	2 427,50	1 286,10	1 361,60	1 792,20	2 040,20	2 077,70	3 701,60	3 699,10	2 033,50	1 405,80
66	МЕРГЕЛИ ЗА ЦИМЕНТ	63	ХИЛ.Т.	1 295,70	1 144,00	1 063,70	1 062,90	963,90	1 045,10	1 236,10	1 180,20	1 401,80	1 518,20	841,80	619,30
67	ГЛИНИ ЗА ЦИМЕНТ	64	ХИЛ.Т.	32,20	16,80	20,50	8,20	0,00	30,00	40,30	34,40	356,00	4,60	4,70	14,20
68	КВАРЦОВИ ПЯСЪЦИ ЗА ЦИМЕНТ	65	ХИЛ.Т.	71,80	73,20	83,00	92,40	76,40	102,00	121,00	105,10	131,40	101,40	34,60	31,80
69	ТРАС ЗА ЦИМЕНТ	67	ХИЛ.Т.	109,00	86,10	86,00	58,90	55,20	0,00	128,40	162,10	274,00	353,20	109,80	0,00
70	ВАРОВИЦИ ЗА СТРОИТЕЛНО ВЪЗДУШНА ВАР	68	ХИЛ.м ³	135,10	101,10	248,20	160,00	249,20	303,70	298,00	414,00	229,80	266,20	240,10	185,00
71	МРАМОРИ ЗА СТРОИТЕЛНО ВЪЗДУШНА ВАР	69	ХИЛ.м ³	139,00	106,00	95,40	99,20	103,30	0,00	158,30	242,10	247,40	243,90	154,30	173,20
72	ГЛИНИ ЗА ТУХЛИ И КЕРЕМИДИ	70	ХИЛ.м ³	47,60	34,30	21,30	4,00	26,10	40,90	38,30	0,00	44,00	15,70	7,50	3,70
73	ГЛИНИ ЗА ТУХЛИ	71	ХИЛ.м ³	138,10	79,50	55,60	51,20	47,80	63,90	133,30	79,80	178,90	124,60	53,20	16,60
74	МЕРГЕЛИ ЗА ТУХЛИ И КЕРЕМИДИ	73	ХИЛ.м ³	0,00	0,00	0,00	26,40	29,90	7,40	15,70	2,00	156,50	271,20	87,70	103,10
75	МЕРГЕЛИ ЗА ТУХЛИ	74	ХИЛ.м ³	170,80	130,50	46,10	75,90	78,00	131,10	134,80	164,20	205,70	237,40	61,30	65,70
76	ЛЪОСОВИДНИ ГЛИНИ ЗА ТУХЛИ	76	ХИЛ.м ³	0,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	4,00	3,00	0,50	3,00	2,50	0,00
77	ПЯСЪЦИ ЗА ТУХЛИ	77	ХИЛ.м ³	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
78	ГЛИНЕСТИ ШИСТИ ЗА ШИСТОПОРИТ	78	ХИЛ.м ³	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	23,40	0,00	0,00
79	ПЯСЪЦИ ЗА ВАРОПЯСЪЧНИ ТУХЛИ	80	ХИЛ.м ³	0,00	10,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
80	ГЛИНИ ЗА ФАСАДНООБЛИЦОВАЧНИ ПЛОЧКИ	83	ХИЛ.м ³	0,20	0,00	1,20	0,00	0,00	0,00	2,20	0,00	2,20	2,00	0,00	0,00
81	ГЛИНИ ЗА ФАЯНС И КИСЕЛИНОУСТОЙЧИВА КЕРАМИКА	88	ХИЛ.Т.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,30	0,00	2,50	4,80	0,00	0,00
82	МРАМОРИ ЗА МОЗАЙКА И БРАШНО	108	ХИЛ.м ³	6,60	34,30	21,80	7,00	4,40	5,00	12,30	11,10	35,60	19,60	15,80	37,00
84	ВАРОВИЦИ И ДОЛОМИТИ ЗА ТРОШЕН КАМЪК	110	ХИЛ.м ³	5 300,80	2 078,10	2 020,40	1 998,40	2 189,20	2 856,30	4 088,30	3 962,60	6 157,80	6 739,30	4 556,50	4 127,50
83	МРАМОРИ ЗА ТРОШЕН КАМЪК	109	ХИЛ.м ³	628,70	437,90	503,10	344,90	325,60	310,20	379,10	491,40	994,60	1 197,50	932,40	985,50
85	ВАРОВИТИ МЕРГЕЛИ ЗА ТРОШЕН КАМЪК	111	ХИЛ.м ³	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	11,30
86	РИОЛИТИ ЗА ТРОШЕН КАМЪК	112	ХИЛ.м ³	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	423,90	279,20	33,40	91,70
87	АНДЕЗИТИ, АНДЕЗИТОВИ ТУФИ И ТРАХИАНДЕЗИТ ЗА ТРОШЕН КАМЪК	113	ХИЛ.м ³	0,00	0,00	0,00	1 183,80	1 322,10	1 457,50	2 612,90	1 496,90	1 490,90	1 647,50	1 071,10	1 238,50
88	ГРАНИТИ ЗА ТРОШЕН КАМЪК	114	ХИЛ.м ³	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
89	ПЯСЪЧНИЦИ ЗА ТРОШЕН КАМЪК	115	ХИЛ.м ³	0,00	0,20	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	475,30	56,80	0,00	52,60	61,30
90	ПЯСЪЦИ И ЧАКЪЛИ ЗА ПЪЛНИТЕЛ НА БЕТОН	116	ХИЛ.м ³	3 863,80	1 850,90	1 590,30	1 822,80	2 097,80	3 332,70	3 628,10	4 293,40	4 924,70	5 516,60	2 996,20	2 440,50
92	ВАРОВИЦИ ЗА БРЕГОЗАЩИТНИ СЪОРАЖЕНИЯ И ПЪТНО СТРОИТЕЛСТВО	127	ХИЛ.м ³	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	10,00	5,50	19,70	19,70	47,90
93	ЧЕРНИ ШИСТИ ЗА МОЗАЙКА	131	ХИЛ.м ³	0,00	0,00	0,00	3,90	0,00	2,40	0,00	1,80	1,20	2,70	0,80	0,00
94	МЕТАМОРФИТИ ЗА ТРОШЕН КАМЪК	136	ХИЛ.м ³	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
95	ТУФИ ЗА ЦИМЕНТ	161	ХИЛ.Т.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

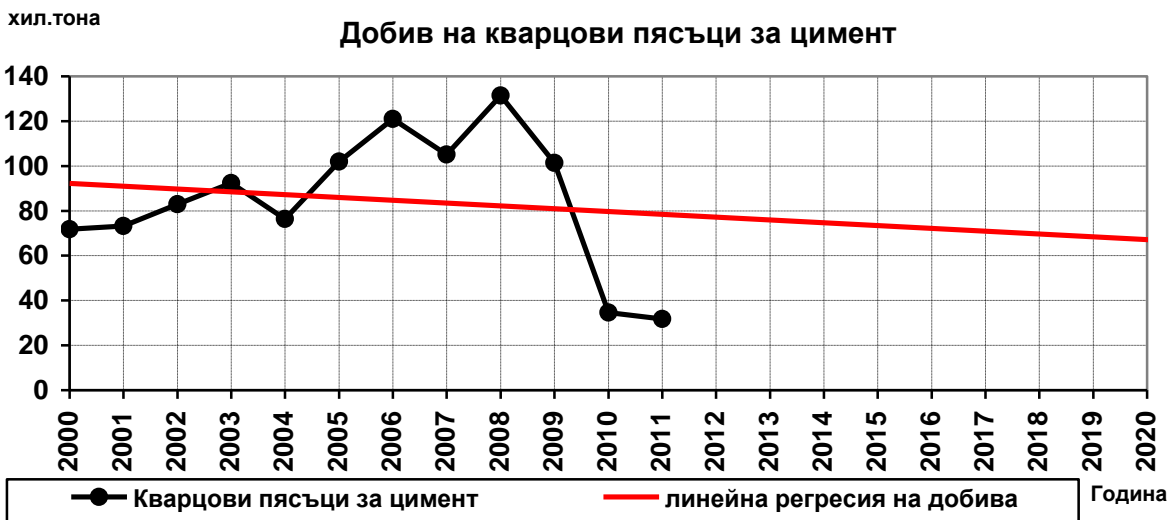
II.5.6. Обобщени изводи към група Строителни материали

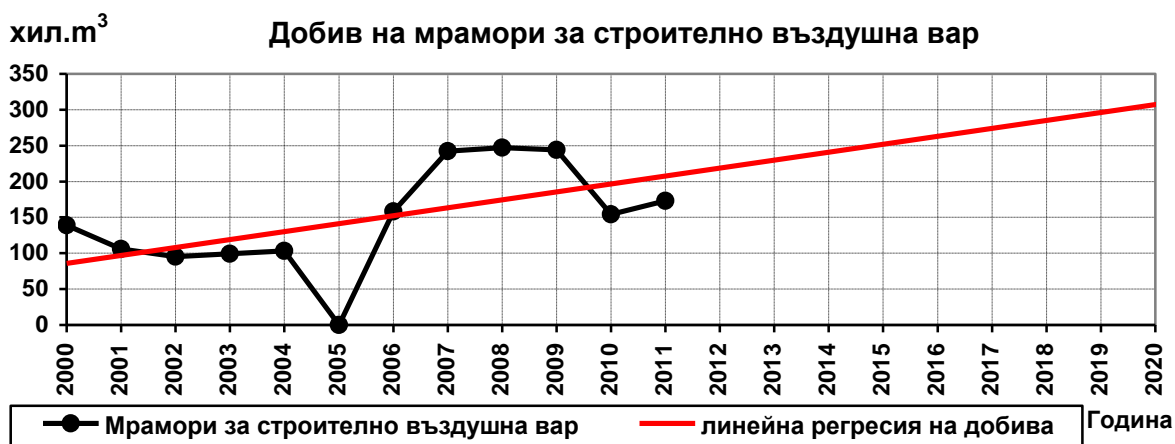
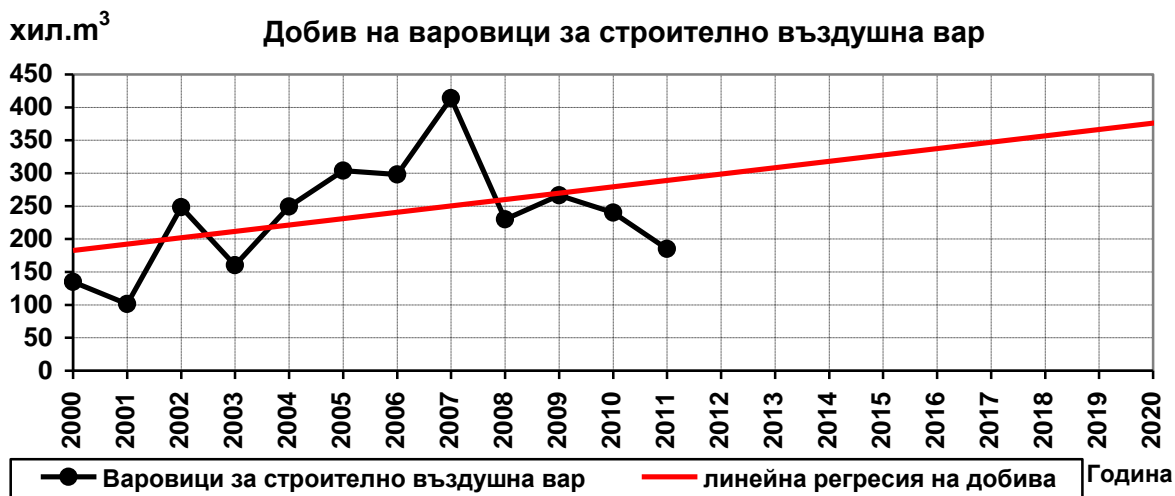
1. За групи 5.1 и 5.4 (строителни материали за тухли, керемиди, фаянсови изделия и бетони) бъдещото развитие на търсенето им е тясно свързано с очакванията и перспективите пред вертикалното строителство. За момента в сектора не се наблюдава оживление.

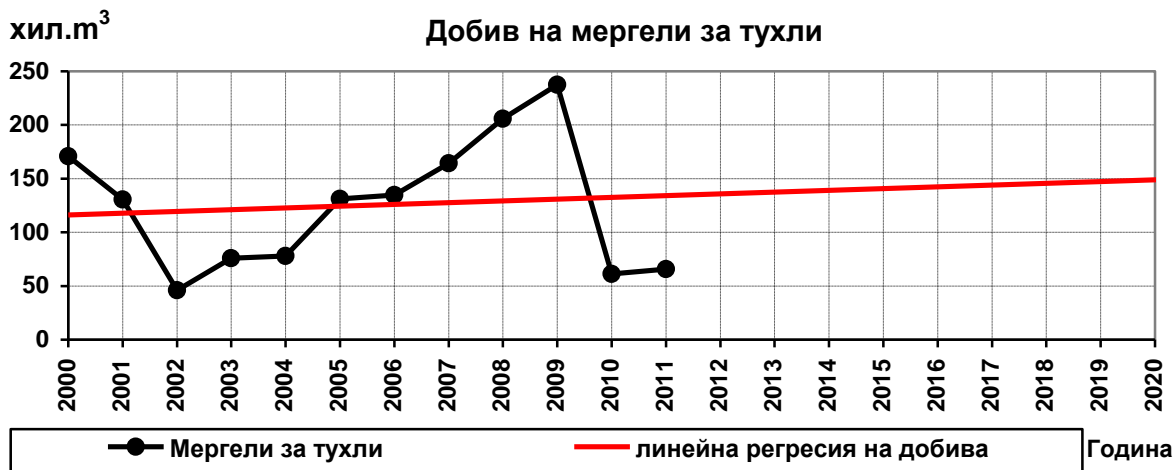
2. За групи 5.2 и 5.3 (строителни материали за пътно строителство) е осигурено значително финансиране до 2013 г. от програмите на ЕС за реализация на инфраструктурни обекти. След това тяхното търсене зависи от икономическото състояние и водената политика на ЕС, относно продължаване на финансирането на нови инфраструктурни проекти в България.

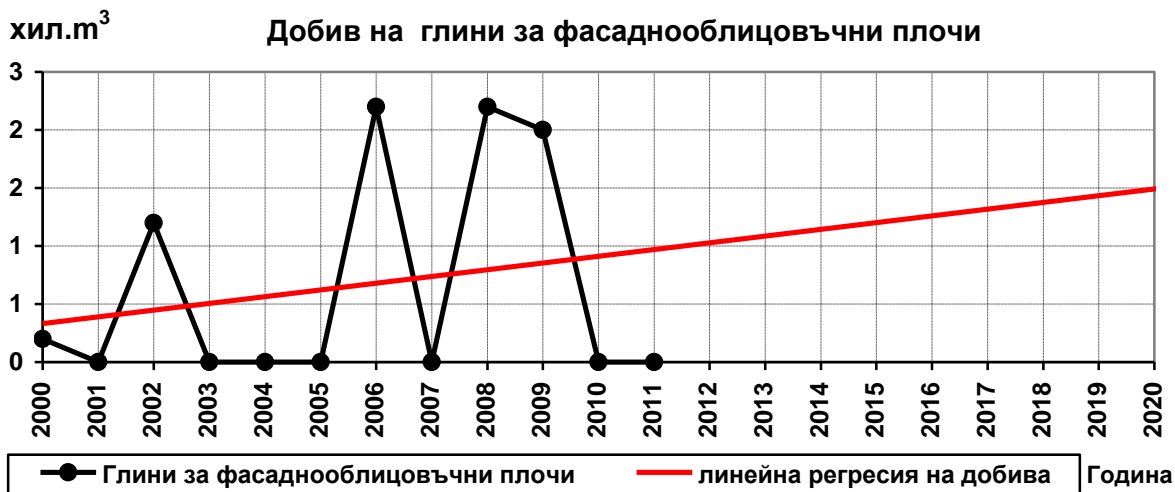
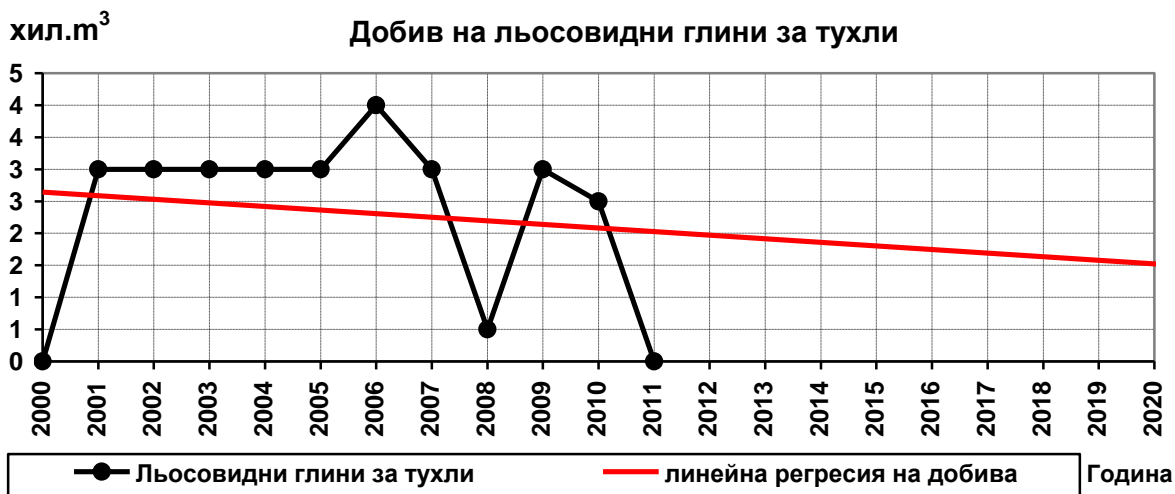
II.5.7. Приложения към група Строителни материали

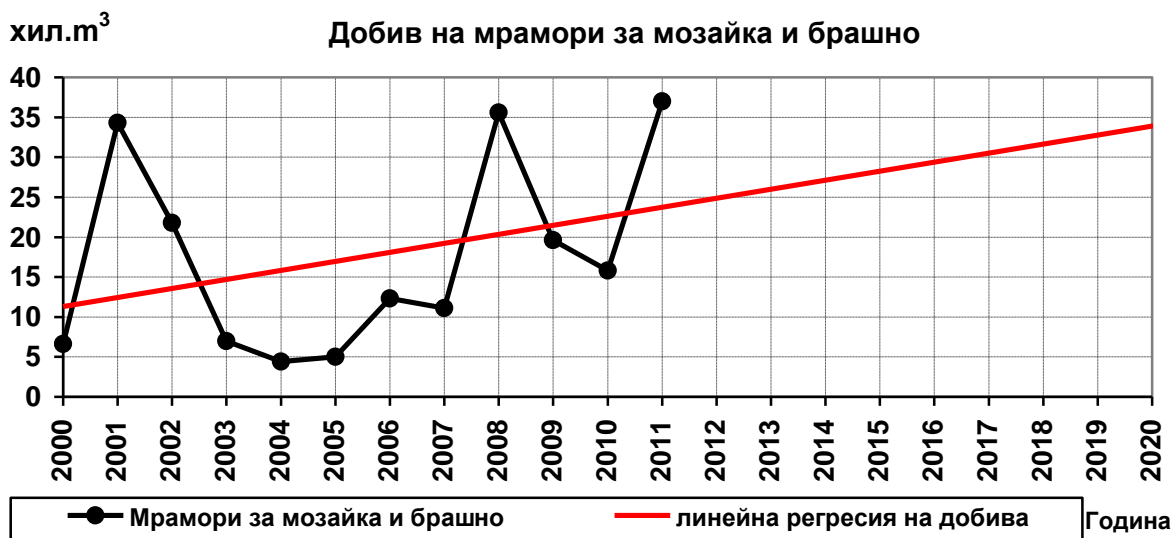
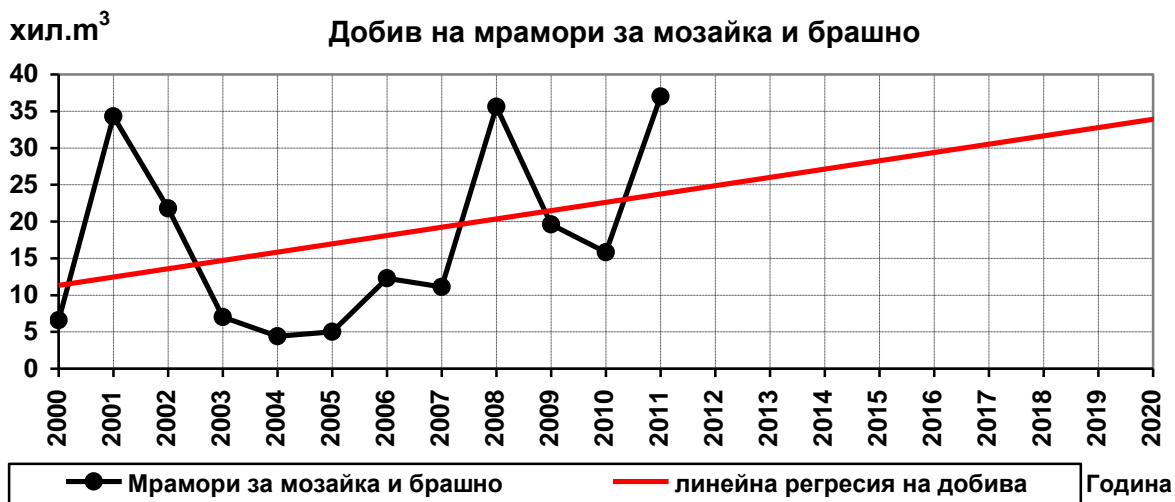

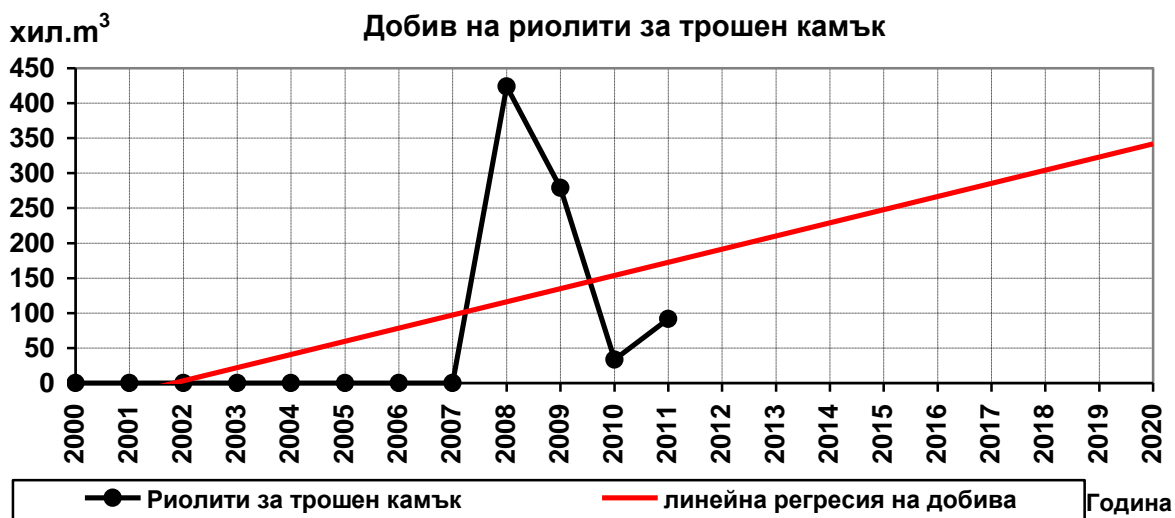
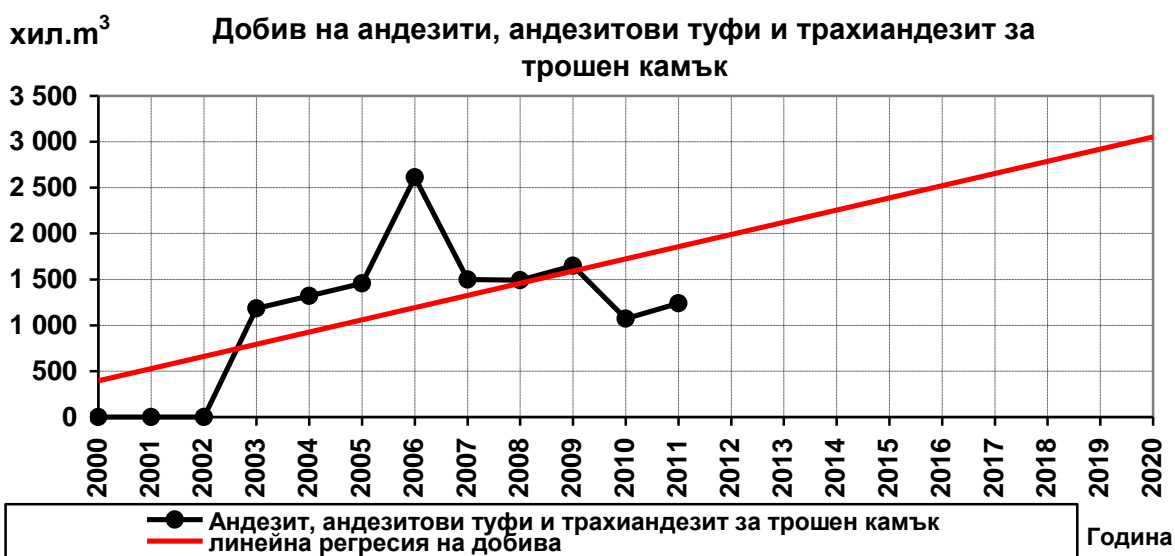
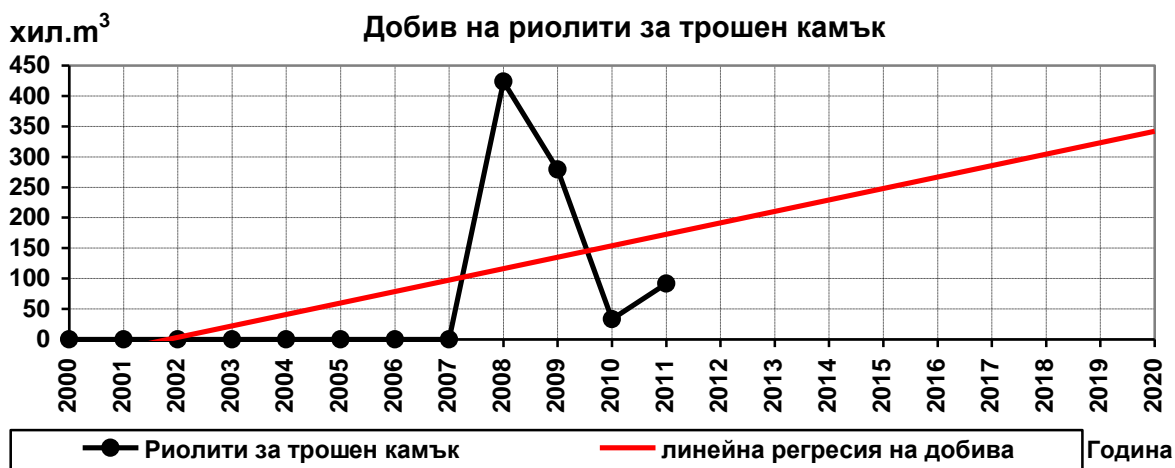

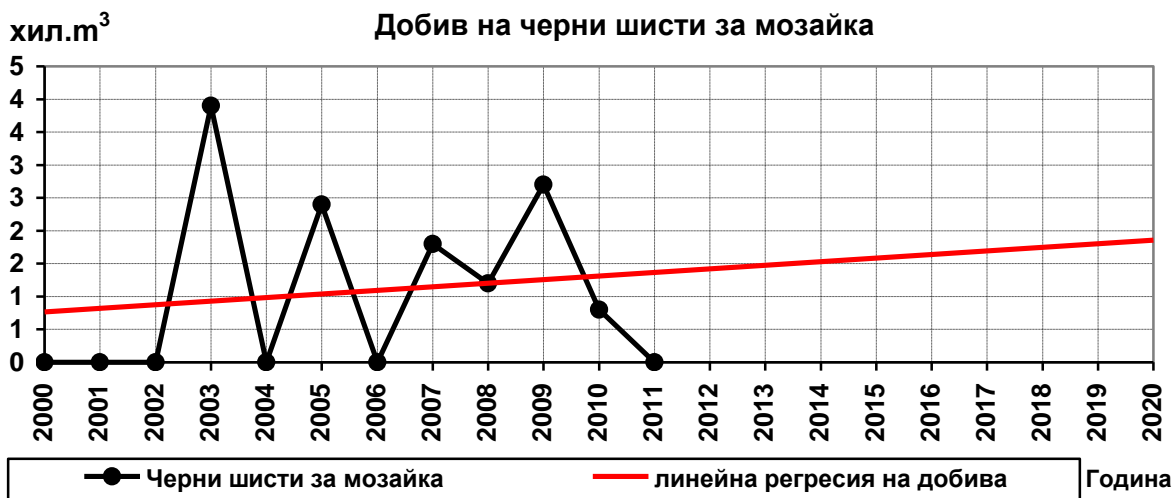
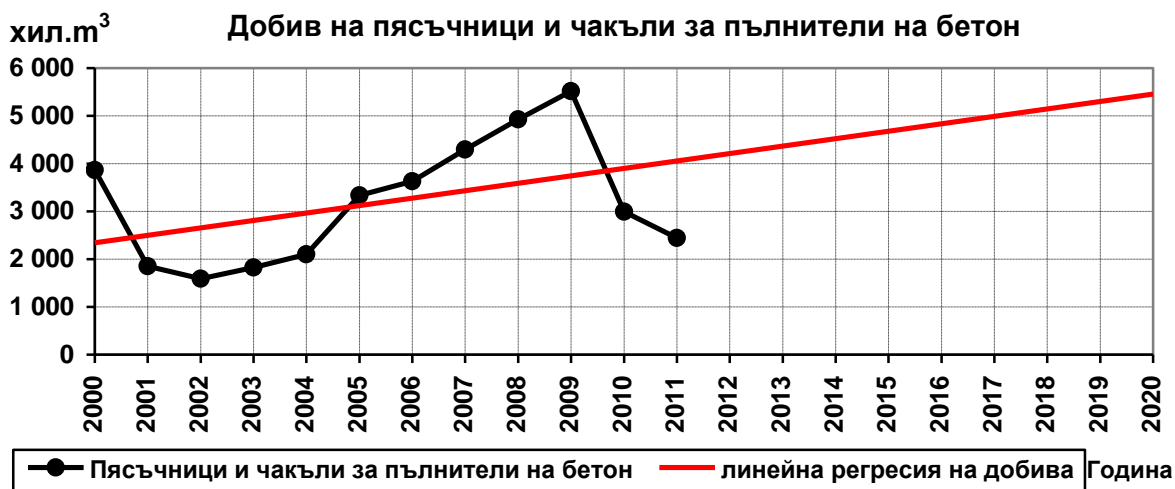

II.6. Прогнозиране на търсенето и анализ на потреблението на скално-облицовъчни материали

В групата на скално-облицовъчните материали попадат, съгласно приетата спецификация по задача I, следните полезни изкопаеми:

№	ВИД ПОЛЕЗНО ИЗКОПАЕМО
96	ВАРОВИЦИ ЗА ОБЛИЦОВКА
97	МРАМОРИ ЗА ОБЛИЦОВКА
98	БРЕКЧОКОНГЛОМЕРАТИ И МРАМОРНА БРЕКЧА ЗА ОБЛИЦОВКА
99	ГРАНИТИ И ГРАНОДИОРИТИ ЗА ОБЛИЦОВКА
100	КВАРЦ-МОНЦОНИТИ ЗА ОБЛИЦОВКА
101	ГАБРО, ГАБРО-МОНЦОН. И МОНЦ.,АНДЕЗИТИ И АНДЕЗИТОБАЗАЛТИ ЗА ОБЛИЦ.
102	РИОЛИТИ ЗА ОБЛИЦОВКА
103	ТУФИ ЗА ОБЛИЦОВКА
104	ПЯСЪЧНИЦИ ЗА ОБЛИЦОВКА И РАЗНОКАМЕННИ ИЗДЕЛИЯ
105	ТРАВЕРТИН ЗА ОБЛИЦОВКА
106	ГНАЙСИ ЗА ОБЛИЦОВКИ И НАСТИЛКИ
107	АМФИБОЛИТИ ЗА ОБЛИЦОВКА
108	БИГОР
109	ШИСТИ ЗА ОБЛИЦОВКА
110	ГНАЙСОШИСТИ ЗА ОБЛИЦОВКА И НАСТИЛКИ
111	ГНАЙСИ И ГНАЙСОШИСТИ ЗА ОБЛИЦОВКИ И НАСТИЛКИ

Основната група на скално-облицовъчните материали, предвид осигурената от възложителя, налична и достъпна изходна информация е разделена на **две** подгрупи. Разделянето е извършено съгласно „Списък на минералните суровини и техните продукти по номенклатурата на митническата тарифа на Република България” и извършена експертна оценка.

II.6.1. Мрамор, травертин, мушелкалк и други варовици, използвани за направа на паметници или в строителството, с привидна плътност, равна или по-голяма от 2,5 и алабастър, дори грубо дялани или само нарязани с трион или по друг начин, на блокове или на плочи с квадратна или правоъгълна форма – (ВАРОВИЦИ ЗА ОБЛИЦОВКА, МРАМОРИ ЗА ОБЛИЦОВКА, БРЕКЧОКОНГЛОМЕРАТИ И МРАМОРНА БРЕКЧА ЗА ОБЛИЦОВКА, ТУФИ ЗА ОБЛИЦОВКА, ПЯСЪЧНИЦИ ЗА ОБЛИЦОВКА И РАЗНОКАМЕННИ ИЗДЕЛИЯ, ТРАВЕРТИН ЗА ОБЛИЦОВКА, ГНАЙСИ ЗА ОБЛИЦОВКИ И НАСТИЛКИ, АМФИБОЛИТИ ЗА ОБЛИЦОВКА, БИГОР, ШИСТИ ЗА ОБЛИЦОВКА, ГНАЙСОШИСТИ ЗА ОБЛИЦОВКА И НАСТИЛКИ, ГНАЙСИ И ГНАЙСОШИСТИ ЗА ОБЛИЦОВКИ И НАСТИЛКИ) (2515)

Варовици за облицовка – тенденцията в изменението на производството на варовици за облицовка е на нарастване за целия период. От 70 хил. тона в началото на периода през 2008 г.увеличението е 2,3 пъти, като през последните три години бележи известен спад до 105 хил.т. годишно. Запасите към 01.01.2011 г. са 76 087,30 хил.т.

Мрамори за облицовка – добивът на мрамори за облицовка за целия период е спаднал плавно почти тройно от 43,1 до 14 хил.т. (2010 г.). Запасите от мрамори за облицовка към 01.01.2011 г. са 70 237,50 хил.т.

Брекчоконгломерати и мраморна брекча за облицовка – през периода 2000 – 2010 г. не е осъществяван добив. Запасите към 01.01.2011 г. са в размер на 17 022,40 хил.т.

Туфи за облицовка – няма реализирано производство през разглеждания период 2000 – 2010 г.. Количеството запаси към 01.01.2011 г. са 2 284,10 хил.т.

Пясъчници за облицовка и разнокаменни изделия – колебанието на производството на пясъчници е твърде голямо, а през периода на места има и прекъсване (2002, 2008 и 2009 г.). Средногодишното количество добита суровина е около 1 800 тона. Запасите към 01.01.2011 г. са 14 203,20 хил.т.

Травертин за облицовка – добив на травертин за облицовка не е извършван през целия период 2000 – 2010 г. Запасите от суровина към 01.01.2011 г. са 52,70 хил.т.

Гнайси за облицовка и настилки – производството на гнайси за облицовки и настилки се изменя в границите от 1600 до 3200 тона (средногодишно производство 2140 тона) като през 2004 г. няма добита суровина. Запасите на гнайси за облицовка и настилки към 01.01.2011 г. са 6 129,30 хил.т.

Амфиболити за облицовка – през разглеждания период 2000 – 2010 г. няма реализирано производство. Количеството запаси към 01.01.2011 г. са 2 694,30 хил.т.

Бигор – няма осъществявано производство на бигор за анализирания период. Запасите към 01.01.2011 г. са 41,30 хил.т.

Шисти за облицовка – производство на шисти за облицовка има само през последните четири години, при средногодишна стойност около 1000 тона. Запасите на шисти за облицовка към 01.01.2011 г. са 817,00 хил.т.

Гнайсошисти за облицовка и настилки – добив на гнайсошисти за облицовки и настилки е реализиран само през последните четири години като през 2010 той се е увеличил близо четири пъти. Запасите на гнайсошисти за облицовка и настилки към 01.01.2011 г. са 5 234,9 хил.т.

Гнайси и гнайсошисти за облицовка и настилки - за анализирания период няма осъществявано производство на гнайси и гнайсошисти за облицовка и настилки. Запасите към 01.01.2011 г. са 2 913,70 хил.т.

На табл. № II.6.1 е представено изменението на производството, вноса, износа и потреблението на мрамор, травертин, мушелкалк и други варовици др. за периода 2000 – 2010 г.

Таблица № II.6.1

№	Продукт	Мярка	Година										
			2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
1	Производство	хил. т.		267,905	257,815	232,69	289,06	275,25	317,2	353,425	407,63	366,47	288,73
2	Внос	хил. т.	22,34	4,8823	28,8302	34,9764	32,5746	31,5618	40,9766	30,106	23,2603	16,6038	11,7071
3	Износ	хил. т.	18,9	21,7853	21,6242	33,794	31,9516	32,6284	36,8087	45,6947	46,411	30,3776	30,1909
4	Потребление	хил. т.		251,0	265,0	233,9	289,7	274,2	321,4	337,8	384,5	352,7	270,2

На фиг. II.6.1 е представена прогноза за развитието на потреблението на варовици, мрамори, брекчи, туфи, гнайси и др. за облицовка, и гнайси и гнайсошисти за облицовка и настилки и др. в България за периода 2011 – 2020 г.

Фиг. II.6.1. Прогноза за развитието на потреблението на варовици, мрамори, брекчи, туфи, гнайси и др. за облицовка, и гнайси и гнайсошисти за облицовка и настилки и др.в България за периода 2011 – 2020 г.

Тенденцията на потреблението на мрамор, травертин, мушелкалк и други варовици др, обособени в подгрупа II.6.1. е на нарастване

II.6.2. Гранит, порфир, базалт, пясъчник и други камъни, използвани за направа на паметници или в строителството, дори грубо дялани или само нарязани с трион или по друг начин, на блокове или на плочи с квадратна или правоъгълна форма – (ГРАНИТИ И ГРАНОДИОРИТИ ЗА ОБЛИЦОВКА, КВАРЦ-МОНЦОНИТИ ЗА ОБЛИЦОВКА, ГАБРО, ГАБРО-МОНЦОН.И МОНЦ., АНДЕЗИТИ И АНДЕЗИТОБАЗАЛТИ, РИОЛИТИ ЗА ОБЛИЦОВКА) (2516)

Гранити и гранодиорити за облицовка – производството на гранити и гранодиорити за облицовка през изследвания период се колебае в доста широки граници – от 300 тона до 10 хил.т. като трудно може да се отчете някаква тенденция. След ръста до 2009 г. се наблюдава значителен спад през 2010 г. Запасите от тези типове скалнооблицовъчни материали към 01.01.2011 г. са в размер на 10 944,80 хил.т.

Кварц-монцонити за облицовка – за анализирания период производство на кварц-монцонити за облицовка е извършвано само през 2002 и 2003 г. по около 2 хил.т. Запасите към 01.01.2011 г. са 10 272,40 хил.т.

Габро, габро-монцонити и монцонити, андезити и андезитобазалти – няма осъществявано производство за анализирания период. Запасите към 01.01.2011 г. са в размер на 5 062,20 хил.т.

Риолити за облицовка – добивът на риолити за облицовка е твърде неритмичен и с прекъсвания през периода 2000 – 2010 г. По-големи количества са добити през 2005 – 2007 г., а в последните три години производството е затихващо и свежда до около 1000 тона. Запасите на риолити за облицовка към 01.01.2011 г. са 3 664,00 хил.т.

В табл. № II.6.2 е показано изменението на производството, вноса, износа и потреблението на риолитите за облицовка за периода 2000 – 2010 г

Таблица № II.6.2

№	Продукт	Мярка	Година										
			2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
1	Производство	ХИЛ. Т.		20,79	24,505	25,87	6,48	12,635	33,635	21,5	20,825	30,56	8,15
2	Внос	ХИЛ. Т.	2,55	0,3294	3,1009	2,2816	2,1674	1,0223	1,6827	4,8498	1,7445	0,8407	1,2181
3	Износ	ХИЛ. Т.	4,47	5,2887	6,5474	10,4479	16,4833	16,206	13,8276	7,5083	8,2327	6,3166	5,1357
4	Потребление	ХИЛ. Т.		15,8	21,1	17,7	-7,8	-2,5	21,5	18,8	14,3	25,1	4,2

На фиг. II.6.2 е представена прогноза за развитието на потреблението на гранити, гранодиорити, габро, андезити и др. за облицовка и др. в България за периода 2011 – 2020 г.

Фиг. II.6.2. Прогноза за развитието на потреблението на гранити, гранодиорити, габро, андезити и др. за облицовка и др. в България за периода 2011 – 2020 г.

Представената прогноза на фиг. II.6.2, въпреки разнопосочната динамика представя слаб ръст в потреблението на гранити, гранодиорити, габро, андезити и др. за облицовка и др.

II.6.3. Обобщени изводи към група скално-облицовъчни материали

В световен, а и в регионален мащаб добивът и използването на скално-облицовъчни материали (СОМ) е с тенденция за трайно повишаване.

В последните десет години световната консумация на скално-облицовъчни материали почти се е удвоил, от 436 през 1997 година до 818 млн. m^2 през 2007 година, със степен за годишен растеж от 8,8 % . Във връзка с повишеното търсене добивът е достигнал 16,4 млн. $m^3/год$.

Най-голяма консумация на скално-облицовъчни материали има Китай, следван от САЩ и Индия, докато традиционни производители на скално-облицовъчни материали като Гърция, Франция и Италия отбелязват намаляване на потреблението им. Относително постоянни в потреблението си на скално-облицовъчни материали са Белгия, Швейцария, Холандия и Бразилия.

Повечето страни от Източна Европа имат добри ресурси от скално-облицовъчни материали, добро минно дело и традиции в преработването им. Най-голям напредък има Румъния в добива на скални блокове, докато всички останали страни бележат

застой и дори леко понижаване в производството на скални блокове. Това се дължи най-вече на либералните закони относно вноса на скално-облицовъчни материали и конкурентната среда в Европейския съюз.

До 90^{-те} години добивът на скално-облицовъчни материали в България се развива с непрекъснат растеж като достига своя максимум в средата на 80^{-те} години – 100000 – 105000 m³/год. блокове от мрамор, варовик и гранит.

С настъпилите промени добива на скално-облицовъчни материали претърпява рязък спад и през 1994 – 95 година стигна до абсолютния си минимум от 45000 – 50000 m³/год. блокове. Причините за това са следните:

- загуба на традиционните пазари в Източна Европа и страните от бившия Съветски съюз;
- морално и физическо остаряла механизация за добив на скални блокове;

Ефективното и максималното използване на природните суровини е проблем с първостепенно значение, който се определя от невъзобновяемостта на тези ресурси.

Намаляване на себестойността се получава по два пътя:

- С въвеждане на модерни технологии за добив и обработка на скални блокове.
- С максимално ефективно използване на добитите скални блокове.
- Закъсняла приватизация на дружествата от скално-облицовъчния бранш и липса на ясни законови рамки за извършване на добив.

В периода 1997 – 2001 година е завършена приватизацията в бранша. В резултат на това добива е стабилизирал, започна внедряване на нови технологични схеми и обновяване на машинния парк (нови добивни машини и тежка механизация – булдозери, челни товарачи и багери). Водещите фирми в добива и обработката на скално-облицовъчни материали са: „Хемус – М” АД, „Бумар” АД, „Илинденци мрамор” АД, „Булнед” АД, „Дионисомарбле” АД и др.

За съжаление, тези водещи фирми са най-потърпевши от незаконния добив на СОМ – варовици в района на Враца и Мездра от проучвателните кариери и гнайсите в района на Ивайловград и Гоце Делчев. Вместо да се използва момента на стабилизация на пазара, внедряването на новите технологични схеми за добив и преработка, които доведоха до по-ниска себестойност и по-добро качество на СОМ, концесионерите на находища на СОМ се оказаха притиснати от дъмпинговите цени на нелегалните кариери, които не плащат никакви такси. В резултат се замразиха отделни участъци (Хемус – М - Кариера Искър, Илинденци Мрамор – Мура Запад), а в по-тежкия случай направо се затвориха цели находища – „Петрово” и „Тополовград” „Берковица”. Забележете трите находища на мрамор с най-високи декоративни свойства у нас признати от целия свят са неработещи.

За добро развитие на бранша може да се говори само ако се съкратят сроковете за отдаване на находищата на концесия, ако се дадат изоставените високо декоративни находища на нови концесионери, които обаче да не са „случайни инвеститори”, а фирми с история така че, да се избегне повторно унищожаване вече не само на инфраструктурата, а и на подземното богатство. С помощта на утвърдените в миналото марки на високо декоративните мрамори плюс отдаване на концесия на новите проучени площи за СОМ ще може да се излезе на пазара нови декоративни марки които да спомогнат за връщането на България във водещите производители на СОМ в Европа.

Още една гледна точка към подобряването на положението на бранша е използването на опита на големите европейски производители на СОМ Италия и Франция , в областта на оползотворяването на минните отпадъци. Мораториумът, който наложи нашето правителство върху търсенето, проучването и отдаване на концесии на строителни и скално облицовъчни материали трябва да не засяга СОМ тъй като генерираните при добива на блокове скални отпадъци могат да се използват успешно вместо строителни материали. Те могат да се използват за направа на пътни основи, укрепване на брегове на реки и пътища.

Ако се използват минните отпадъци от кариерите за добив на СОМ ще се постигнат няколко значителни успеха:

1. Няма да се налага да се отварят кариери за добив на строителни и инертни материали, т.е. няма да има допълнително нарушаване на околната среда.

2. Ще се намали себестойността на добиваните скални блокове, т.е. продукцията ще стане по конкурентноспособна на пазара.

3. Ще се ликвидират множество стари екологични проблеми създадени от големите количества скални насипи депонирани през годините. (Това може да стане и с помощта на европейските програми).

III. SWOT анализ на търсенето и предлагането на различните видове подземни богатства

На табл. № II.7.1 е представен SWOT анализ на търсенето и предлагането на подземни богатства и тенденциите в перспектива.

Таблица II.7.1

SWOT анализ	Плюсове (Strengths) S-O - стратегии:	Минуси (Weaknesses) W-O - стратегии:
Вътрешна среда (Internal Origin)	<p data-bbox="500 1203 959 1266">Използване на възможностите за реализация на плюсовете</p> <ul data-bbox="500 1308 959 1919" style="list-style-type: none"> • Добра геоложка изученост на и информационна осигураност. • Високо квалифицирани управленски и производствени кадри. • Високо предлагане на квалифицирани специалисти. • Благоприятна инвестиционна среда. • Лесен достъп до европейските и световни пазари. • Нарастващи потребности от суровини и енергия в национален мащаб. • Лидер на балканите в енергопроизводството. • Слаба външна конкуренция при добива на индустриални 	<p data-bbox="987 1203 1393 1297">Унищожаване на слабости за създаване на нови възможности</p> <ul data-bbox="987 1339 1393 1944" style="list-style-type: none"> • Липса на национална стратегия в сектора. • Слаба информационна осигуреност за добива, вноса и износа на голяма част от подземните богатства. • Непригодна статистическа информация за целите на прогнозиране на търсенето (потреблението) на подземни богатства (с изключение на енергийните суровини). • Непрофесионално и неконструктивно поведение от страна на

минерали и инертни материали.

- Добра технологична и техническа осигуреност на добива и преработката.
- Във висока степен е подменена дизел-хидравличната техника с електро-хидравлична такава.
- Ниско ниво на заплащането на труда.
- Лесен достъп до иновации и инвестиции.
- Висок инвеститорски интерес. Високо наличие на научни и инженерни специалисти.

Възможности (Opportunities)

S-T - стратегии:

Използване на плюсовете за елиминирание на опасностите

някои екологични организации.

- Значими територии попадат в „Натура 2000“, т.е. без достъп до концесиониране на терени.
- Недостатъчен контрол върху дейността на концесионерите.
- Ликвидация на черната металургия и срив в търсенето на суровини и материали от нея.
- Кризата в строителството сви търсенето на строителни и скално-облицовъчни материали.
- Световната криза ограничи търсенето на индустриални минерали.
- Високо разнообразие от подземни богатства, но в голямата си част с ниски качествени характеристики.
- Слаба осигуреност с нефт, газ и високоенергийни въглища.
- Наличие на сив и незаконен добив на строителни и инертни материали.
- Вътрешния пазар е силно зависим от външни въздействия.
- Променливо политическо управление.
- Тромава и недостатъчно ефективна нормативна уредба. Недостатъчно използване на научния потенциал на страната.

Опасности (Threats)

W-T - стратегии:

Разработване на стратегии, които да не позволят слабостите да бъдат

Външна среда (External Origin)

- Непрекъснато растящо световно и национално потребление на суровини и енергия.
- Разработване на нови или модифицирани стари междинни и крайни продукти.
- Високо търсене и цикъл на благоприятни цени на металите, нефта и газа на световните пазари.
- Бързо развитие на производствените технологии, добивна и преработвателна техника.

Лесен достъп до външни инвестиции и окрупняване на бизнеса (вертикална интеграция) в отрасъла.

активизирани от заплахи

- Силно динамична и слабопрогнозируема финансова и икономическа външна среда със силно влияние и въздействие върху националното ни стопанство.
 - Продължаваща световна икономическа рецесия.
 - Финансови сътресения в голяма част от страните от ЕС.
 - Отлив на световните инвеститорите от инвестиции в реални обекти.
 - Ограничен достъп до кредитни капитали и високи цени на капитала.
- Свито световно потребление на скално-облицовъчни материали и индустриални минерали.